

Tã Yēsũ ní I'daá Yũwánĩ ní sǐ rĩ Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ũlũngará

Búkũ 'dĩri Yũwánĩ Yēsũ vé 'bá áyúáyũ rĩ sǐ nĩ, sǐ sěe kánísã ézĩrĩ rĩ pi ní, ĩri ri kánísã 'dĩ'bée ndre nĩ. Cápĩtã 2-3 agá, sǐ kọkọbị ǎndiǎndi sěe kánísã ézĩrĩ 'dĩ'bée ní céré, 'yo kọpi ní kĩnĩ, kọpi ã újákí ẹsị ívé ũnjikǎnyǎ agásĩ. Ímbá kọpi kĩnĩ, ã riki dọ kọpi ọcçũ 'dĩni drǎǎsĩyǎ, lẹ kọpi ã áwíkí adrii ǎtí'bá Múngú vé ni, kọpi ã adrikí ũkpó ũkpó ívé ẹ'yĩngará agá. Cápĩtã 4-22 agá, Yũwánĩ ũlũ tã 'í ní ndree índrĩlìkì agá rĩ pi. Índrĩlìkì rĩ pi i'dakí ũkpó Múngú vé rĩ, ǎzini dĩngará Múngú vé rĩ. Índrĩlìkì rĩ agá 'daá, Múngú i'da ívé jìkó 'bá vũ drĩgé nǔgó rĩ pi ní ũnjikǎnyǎ 'ozú rĩ vé tã. I'da lẹtì Kúrísítò ní ímúzá ũkpó ũnjikǎnyǎ vé rĩ ndězú rĩ vé tã, ǎzini ĩri ní ímúzá tã lịzú 'bá tã áda rĩ gǎ'ba sǐ rĩ pi drĩgé rĩ vé tã. Kúru Múngú ri ímú vũ nǔri iza rá, ĩri gō vũ ú'dí ni gbi. 'Bá ẹsị 'bǎ'bée Kúrísítò drĩgé rĩ pi, kọpi ímú adri ĩri be trų vũ ú'dí rĩ agá mụzú nyonyo.

¹ Tã ĩ ní sǐ búkũ nǔri agá rĩ pi, Múngú sěe kú Yēsũ Kúrísítò drĩgé, Yēsũ Kúrísítò ẹ i'da rí tã ímúpi 'i ngaápi mbělẹnǎ 'dĩri ívé ǎtí'bá rĩ pi ní. Yēsũ Kúrísítò ní mǎlǎyíkǎ ĩpězú ímúzá tã rĩ i'dazú ívé ǎtí'bá Yũwánĩ ní.

² Yũwánĩ ũlũ tã ĩ ní i'daá 'í ní ndree 'dĩ'bée ǎrěvú céré. ũlũ ú'dúkọ Múngú vé rĩ, ǎzini tã Yēsũ Kúrísítò ní átá rĩ.

³ 'Bá riipi tā ĩ ní ũlũú ímụ'ba 'i nga'ba drĩdrĩ 'dĩlé, ĩ ní sǐ 'dĩri lǎápi rá, yĩpi rá, āzini tā ni 'duúpi ngaápi rá rĩ, ĩri tǎkíri ĩsụ rá. Lókí tā 'dĩri ní ímúzú 'i ngazú rĩ ícá ĩnyinǎ gí.

Yūwánĩ sē mōdó kǎnísǎ ézĩrĩ rĩ pi ní

⁴ Ma Yūwánĩ 'i, á sǐ kōkōbị 'dĩri sēé 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'ba gí kǎnísǎ ézĩrĩ āngũ Ẹzĩyǎ vé rĩ agá rĩ pi ní.

Ẹsị múké āzini tǎkíri íngápi Múngú adriipi ínógósị anigé, āndrũ anigé, úmvúlésĩ ímụpi rĩ vúgá, āzini íngápi índrí ézĩrĩ adri'ba ĩrivé lúpá ẹndrẹti gé rĩ pi* vúgá,

⁵ āzini íngápi Yēsũ Kúrísító ụ'dụ céré riipi tā áda Múngú ní ẹzị rĩ 'duúpi ngaápi, tā ni ũlũúpi 'ba rĩ pi ní, í'dópi íngápi gōó ídri rú drĩdrĩ 'ba ũdrǎ'ba gí rĩ pi āsámvú gé sǐ, úripi 'bǎgú rú 'bǎgú vũ drĩgé nōgó rĩ pi drĩgé rĩ vúgá rĩ, ā adri ĩmi be.

Yēsũ Kúrísító lě 'bá rá, ọyụ 'bá 'bávé ũnjĩkǎnyǎ agásĩ ívé ārí dǎápi rĩ sǐ.

⁶ Yēsũ ku nóni mǎlũngǎ rĩ 'bá drĩgé, 'bá ní nóni adrizú āní atala rú, 'bá ní rizú ẹzị Ẹtẹpi Múngú vé rĩ ngazú nǒ. Dịngará pọwụpọwụ Yēsũ Kúrísító vé rĩ, āzini ũkpō ĩrivé rĩ ā adri mụzú nyonyo! Āmĩnǎ.

⁷ ĩmi ndrekí drĩ ká! ĩri ímụ ĩgō ĩrībítị agásĩ, 'bá rĩ pi ārěvú céré nga ímụ ĩri ndre ĩ mị sǐ. 'Bá ándúrú ĩri ũsō'ba ọjụ sǐ rĩ pi, kọpi kpá céré ímụ ĩri ndre rá.

* **1:4** 1:4 Índrí adri'ba ézĩrĩ rĩ pi: 'Dĩri lẹti āzi ĩ ní Índrí Uletere rĩ zịzú rĩ.

'Bá vũ drĩgé rĩ pi céré ímú ĩri ẽ ĩzāngā 'bã rá.

Ádarú tã rĩ ímú 'i nga sũ 'dĩri tĩnĩ! Āmĩnã.

⁸ Úpí Múngú kĩnĩ, “Ma Álifã 'i, āzini Ōmégã 'i.† Ma Múngú Ūkpō 'Dĩpa 'i, adriipi ĩnógósı anigé, āndrũ anigé, úmvúlésĩ ímúpi rĩ 'i.”

Yũwánĩ ndre Yèsũ vé tã ĩndrĩlĩkĩ agá

⁹ Ma Yũwánĩ 'i, ĩmi ógúpĩ, 'bá rikí ĩzāngā nyaá, āzini ẹsı úmbé ĩzāngā rĩ ă nyangará gá ĩmi be trų, 'bá ní mālũngā Yèsũ vé rĩ ẹ'yĩ rĩ ă tã sĩ. Pėkĩ ma muzú āngũ 'i lĩpi kú ngų yĩ agá, ĩ ní zĩ Pátĩmōsĩ rĩ gé, má ní tĩ Múngú vé rĩ ũlũú, āzini má ní tã Yèsũ vé rĩ ũlũú rĩ sĩ.

¹⁰ Ụ'dụ ĩ ní rizú Úpí Múngú ri ĩnĩzú 'dāri gé, Índrĩ Uletere rĩ ású ma, má ní ú'dúkó yizú mâ vúdrĩ gé 'dāá, átá ú'dúkó be urų 'dāá sũ jėlėgú ní ọ'ụ rĩ tĩnĩ.

¹¹ Ụ'dúkó rĩ ní 'yozú má ní kĩnĩ, “'Í sĩ tã mí ní ndreé 'dĩ'bée ārėvú céré búkũ traátra rĩ agá, 'i pė muzú 'bá Yèsũ ri ẹ'yĩ 'bá gĩ kánĩsã kũrų Ēfėsō vé rĩ agá rĩ pi ní, kũrų Sēmėrĩnã vé rĩ agá rĩ pi ní, kũrų Pārāgāmũ vé rĩ agá rĩ pi ní, kũrų Tāyītĩrã vé rĩ agá rĩ pi, kũrų Sārādĩsĩ vé rĩ agá rĩ pi ní, kũrų Filādėlĩfiyã vé rĩ agá rĩ pi ní, āzini kũrų Lãwōdĩkiyã vé rĩ agá rĩ pi ní.”

¹² Má kã ma újã 'bá átapi má be rĩ ndreé, á ndre aya ẹzĩrĩ ĩ ní údé dábũ sĩ ni pi, ũ'bãkĩ tãdú'bã ẹzĩrĩ kọpi sĩgé.

† 1:8 1:8 Ma Álifã 'i, āzini Ōmégã 'i: Gĩrĩkĩ tĩ sĩ, Álifã ri tãfi vé í'dóngará, Ōmégã ri tãfi ụdụ gé rĩ. Yèsũ kĩnĩ, í'dóngará gá 'dāá 'i anigé, ụ'dụ ụdụ vé rĩ gé, 'i kpá adri anigé.

13 Aya ézîrî 'dî'bée âsámvú gé 'dǎá, á ndre 'bá âzi índré sũ 'Bá Mvá‡ tîni, su bǒngó akoóko rŭkũ cĩmgbá caá pá gá vŭgá 'dǎá, 'yĩ 'î ágátì bǒngó bǎá dábũ rú ni sĩ.

14 Drî ni, âzini drî'bí ni mve kú imvesírílí, mî ni dî sũ ácí ní dîi rĩ tîni.

15 Pá ni pi dîkí sũ aya ĩ ní vuú kaá úká sĩ rĩ tîni, ú'dúkó ni 'u sũ kŭlé ní 'uú rĩ tîni.

16 'Bá rĩ rŭ línýǎ ézîrî kú 'î drî ëndèpì gé, ìlì áco sî be ciípi ílébe ílébe ni ní ífŭzú tî ni gé sĩ. Èndrètì ni dî pŏwŭpŏwŭ sũ ũtú ní dîi rĩ tîni.

17 Má kǎ ĩri ndreé, má í'dé ĩri ã pálé gá vŭgá sũ 'bá drǎapi gí ni tîni. 'Bo ĩri ní 'î drî ëndèpì rĩ 'bǎzú mâ rŭ'bá gá, ĩri ní 'yozú má ní kĩnĩ, "Mĩ 'o ũrî sĩ ku! Í'dóngará gá 'dǎá ma anigé, ú'dú ũdũ vé rĩ gé, ma kpá adri anigé.

18 Ma 'Bá adriípi ídri rú rĩ. Ándúró á drǎ rá, 'bo nóni ma adri ídri rú mužú 'dáni'dáni! Á rŭ mǎfŭtá ídrízú drǎ agásĩ rĩ, âzini vŭrǎ 'bá ũdrǎ'bá gí rĩ pi vé índrí ní mužú adrizú rĩ kú má drígé nŏ.

19 "Í sĩ tǎ mí ní ndreé 'dî'bée céré vŭgá, 'í sĩ tǎ nóni ri'bá ĩ nga'bá rĩ pi, âzini tǎ ímŭ'bá ĩ nga'bá drîdrî 'dílé rĩ pi.

20 Línýǎ ézîrî mí ní ndreé mâ drî ëndèpì gé, âzini aya dábũ rú ézîrî ĩ ní tǎdú'bǎ ũ'yŭú ũ'bǎá sî ni gé 'dî'bée vé ífífí, ĩri 'dĩni. Línýǎ ézîrî 'dî'bée, kŏpi mǎlǎyíkǎ kǎnísǎ ézîrî rĩ pi vé rĩ, aya dábũ rú ézîrî ĩ ní tǎdú'bǎ ũ'yŭú ũ'bǎá sî ni gé 'dî'bée, kŏpi kǎnísǎ ézîrî rĩ pi."

‡ 1:13 1:13 'Bá Mvá: Yèsŭ zì 'i 'Bá Mvá lŭzú kĩnĩ, 'i Kúrísítŏ 'i, 'i mǎlŭngǎ rĩ rŭ mužú nyonyo. 'Í lǎ Dǎnyélé 7:13-14.

2

Ū'dúkọ ĩ ní sī sēē kănísā kūrú Ēfésō vé rī agá rī ní rī

¹ "Í sī kőkōbị sēē mālāyíkā* kănísā kūrú Ēfésō vé rī agá rī ní.

Ū'dúkọ 'dīri mávé ni. Ma 'bá línýā ézīrī ruúpi má drị ẹndẹpi gé, riipi écipi aya ézīrī ĩ ní údé dábū sī ĩ ní tādú'bā ézīrī ũ'bāá kọpi sígẹ rī pi āsámvú gé sī rī 'i.

² Á nī tā ĩmi ní rií 'oó rī pi rá, ĩmi ri ẹzị nga ũkpō sī, ĩmi úmbékí ẹsị ĩzāngā rī ā nyangará gá rá, ĩmi ā'yīkí 'bá ũnjí rī pi vé tā kuyé. 'Bá 'yo'bá kíní, ĩ Yẹsū vé 'bá áyúāyū ni pi 'dī'bée, ĩmi ũ'bīkí kọpivé tā nījị áamá, ĩmi ịsúkí kọpi ũnjō rú, kọpi adrikí Yẹsū vé 'bá áyúāyū ni pi ku.

³ ĩmi nyakí ĩzāngā má tā sī, ĩmi úmbékí ẹsị ĩzāngā rī ā nyangará gá rá, ĩmi kukí ẹzị rī ā ngangará kuyé.

⁴ 'Bo ma tā be ĩmi be anigé, ĩmi kukí ĩmivé lēngará ọtú drịdrị rī gí.

⁵ ĩmi ndrekí drī ká, tā ándúrú ĩmi ní 'oó múké rī, ĩmi kukí nóni ĩmi drịgé sī gí. ĩmi újákí ẹsị, lē ĩmi gōkí tā 'oó sū ándúrú ĩmi ní rií 'oó drịdrị rī tịni. ĩmi gākí dō ẹsị újágá sī, ma ímụ ĩmivé aya ĩ ní údé ācí ũ'yūzú sị ni gé sī rī 'dụ ĩmi āsámvú gé sī rá.†

* 2:1 2:1 Mālāyíkā: Vẹrẹsị 1, 8, 12, 18 'dī'bée agá, kőkōbị ĩ ní 'yoó síkí sēē mālāyíkā rī pi ní 'dīri, síkí sēē drịkoma kănísá vé rī pi ní. † 2:5 2:5 Aya ĩ ní údé dábū sī ĩ ní tādú'bā ũ'bāá sị ni gé sī rī 'dụ ĩmi āsámvú gé sī rá: Aya ĩ ní tādú'bā ũ'bāá sị ni gé sī rī vé 'dụngará kọpi āsámvú gé sī rī vé íffí, Yẹsū ri kọpi ku adri ó'dúkùlẹ, kọpivé kănísá ri gō í'dé rá.

⁶ 'Bo tā ĩmi ní 'oó múké rĩ, ĩri 'dĩ, ĩmi gākí tā 'bá Nìkōlāwũ vé rĩ pi ní rií 'oó rĩ sī sũ má ní gāá sī rĩ tịjị.

⁷ 'Bá bị be rĩ, ã yị 'í ní tā Índrí Uleterere rĩ ní 'yoó 'bá kǎnísǎ vé rĩ pi ní 'dĩri. 'Bá tā ũnjí ã ũkpō nděepi rá rĩ, ma pẹtị riipi ídri sěepi, adriipi Múngú vé ọmvú múké múké rĩ agá rĩ vé ũ'a sē nya ĩri ní rá.”

Ụ'dúkọ ị ní sī sěe kǎnísǎ kūrụ Sēmērínǎ vé rĩ agá rĩ ní rĩ

⁸ “Í sī kọkọbị sěe mǎlāyíkǎ kǎnísǎ kūrụ Sēmērínǎ vé rĩ agá rĩ ní.

Í'dóngará gá 'dǎá ma anigé, ụ'dụ ụdụ vé rĩ gé ma kpá adri anigé, ma drǎápi rá, gōópi íngápi ídri rú rĩ 'i.

⁹ Á nị rá 'yozú kíní, ĩmi nyakí ĩzāngǎ rá, vũ drịgé nǔgó, ĩmi ngá ǎkó, 'bo 'bụ gé 'dǎá, ĩmi ngá be! Á nị 'bá 'yo'bée kíní, ĩ Yǎhúdị, ri'bá tā ũnjí 'yo'bée ĩmì rụ izazú 'dĩ'bée rá. 'Bo kọpi adrikí Yǎhúdị ku, kọpi 'bá Sātánǎ vé ni.

¹⁰ ĩmi ímụ ĩzāngǎ nya rá, lě ĩmi 'okí ụrị sī ku. Á lě lūú ĩmi ní 'yozú kíní, ǎdróko ri ímụ ĩmi ụrụkọ 'dụ ú'bé jó ị ní rizú ǎngũ ũ'yízú rĩ agá, ĩmi ụ'bịzú ámázú ǎní. ĩmi ímụ ĩzāngǎ nya ũnjí ũnjí ca ụ'dụ be mụdrị. ĩmi nyakí dō ĩzāngǎ rĩ drǎdrǎ ẹ tị ịsú drǎáásiyǎ, lě ĩmi tukí pá tịtị imivé ẹ'yīngará agá, ma ímụ kùlǎ ídri 'dáni'dáni rĩ vé rĩ sě ĩmi ní rá.

¹¹ 'Bá bị be rĩ, ã yị 'í ní tā Índrí Uleterere rĩ ní 'yoó 'bá kǎnísǎ vé rĩ pi ní 'dĩri. 'Bá tā ũnjí

ã ũkpõ ndēepi rá rĩ, ícọ fíí drāngará vú ịrị rĩ‡
agá ku.”

*Ụ'dúkọ ị ní sī sēé kānísā kūrụ Pārāgāmū vé rĩ
agá rĩ ní rĩ*

12 “Í sī kōkōbị sēé mālāyíkā kānísā kūrụ
Pārāgāmū vé rĩ agá rĩ ní.

Ụ'dúkọ 'dīri, ịri 'bá adriipi ịlị ãcọ sị be cíipi
ílébe ílébe rĩ be rĩ vé ni.

13 Á nị vūrā ịmi ní rizú adrizú rĩ rá, ịmi
ri adri vūrā Sātánā vé mālūngā ruzú rĩ gé.
Ádarú ịmi áwíkí rụ mávé rĩ rụyú kuú títị. Ụ'dú
ị ní Ānītípā pá tuúpi títị mávé tã ũlūngará
gá rĩ 'dizú drāzú kūrụ agá vūrā Sātánā vé
mālūngā ruzú 'dāri gé rĩ gé, ịmi tukí pá títị
īmivé ẹ'yīngará agá.

14 'Bo ma tã be mādāṅá ịmi be anigé,
'bá urukọ ịmi āsámvú gé 'dīlé anigé áwíkí
ímbángará Bālámū vé rĩ rụyú kuú títị. Bālámū
ímbá Bālákā ri, Bālákā úcị 'bá Ịsērélè vé rĩ pi
ē drị fíí ũnjīkānyā 'oó, kọpi rikí ínyá ị ní 'bāá
kuú ngá ị ní údé drị sī múngú rú rĩ pi ní rĩ
nyaá, kọpi fikí rií ọwụ 'bāá muzú.

15 'Bá urukọ kpá ịmi āsámvú gé 'dīgé anigé
áwíkí ọnjú kuú ímbángará Nīkōlāwū vé ũnjō vé
'dīri agá títị.

16 Lē ịmi újákí ẹsị, ịmi gākí dō ẹsị újágá sī,
ma ca ịmi vúgá 'dīlé ú'díkírīṅá nōgó, ma ẹ'dị 'dị

‡ 2:11 2:11 Drāngará vú ịrị rĩ: Drāngará vú ịrị rĩ, ịri ịzāngā
nyangará ãcị agá muzú 'dāni'dāni rĩ. 'Ílā I'dangará 20:6-14; 21:8.

2:14 2:14 Kālāfe 22-24

'bá ẹsị újá' bá kuyé rĩ pi be ịlị ăco má tị gé nōri sī.

17 'Bá bị be rĩ, ă yị 'í ní tă Índrị Uletere rĩ ní 'yoó 'bá kănísă vé rĩ pi ní 'dĩri. 'Bá tă ũnjí ă ũkpō ndēepi rá rĩ, ma ímụ mánă§ ĩ ní zụjụ rĩ pi ă ụrụkọ í'dụ sē ĩri ní. Ma kpá íră mvá imve ĩ ní rụ ú'dí sī rụ' bá ni gé 'bá ăzi ní nị kuyé 'dări í'dụ sē ĩri ní, 'bá ẹ'yịpi rĩ 'yénă nị ọ'dúkụlẹgúsī."

Ụ'dúkọ ĩ ní sī sē kănísă kūrụ Tăyītíră vé rĩ agă rĩ ní rĩ

18 "Í sī kōkōbị sē mālăyíkă kănísă kūrụ Tăyītíră vé rĩ agă rĩ ní:

Ụ'dúkọ 'dĩri, ĩri Mvă Múngú vé mị be dīpi sū ăcí tịni, ăzini pá be dīpi sū aya ĩ ní vuú kaá úká sī rĩ tịni rĩ vé ni.

19 Á nị tă ărėvú céré ĩmi ní rií 'oó rĩ pi rá. ĩmivé lėngará, ĩmivé ẹ'yīngará, ĩmivé ẹzị ngangará, ăzini ẹsị ĩmi ní úmbé ĩzāngă nyangará gá rĩ, á nị rá. Tă ĩmi ní 'oó ăndrũ rĩ ndē ăndúrú ĩmi ní 'oó drīdrī rĩ rá.

20 'Bo ma tă be ĩmi be anigé. ĩmi ă'yīkí ũkú Yēzēbēlī* 'yoópi 'i nēbị, mávė ătí' bá ă drī kōopi mụzú tă ũnjí agă rĩ vé tă, ĩcīcīkī 'bá rĩ pi rií ngă ĩ ní údé drī sī múngú rú rĩ pi ĩnjījī, sē kōpi riki

§ 2:17 2:17 Mánă: Mánă ri ănyāngă Múngú ní ĩsēé 'bá ĩsērélē vé rĩ pi ní rĩ. ĩsē să kōpi ní adrizú ăngŭ ă'wí cínýáfă rú rĩ agă 'dăă ílị pŭkŭ sŭ rĩ gé. 'Í lă Wŭngará 16:1-36. * 2:20 2:20 Yēzēbēlī: Ũkú Yēzēbēlī ko 'bá ĩsērélē vé rĩ pi ă drī múngú ĩ ní údé drī sī rĩ pi ĩnjījī nī. 'Í lă 1 'Băgú 16:29-31; 18:4-19; 2 'Băgú 9:22.

ínyá ĩ ní rií sēé ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ pi ní rĩ nyaá, íwí kòpi ícá kuú ọwù rú.

²¹ Á ku kōdō ĩri ní sâ ẹsì újázú, ã ku rí ọwù 'í ní rií 'bǎá rĩ rá, 'bo gǎ ẹsì újágá sī.

²² Kúru ma ímù ĩri 'be ĩzāngā nya gbólọ drìgé 'bá ọwù 'bǎ'bée ĩri sī rĩ pi be, kòpi újákí dō ẹsì ku, kòpi ímù ĩzāngā nya ùnjí ùnjí.

²³ Ma ĩrivé anjíná rĩ pi ú'dì ùdrā rá. 'Bá kǎnísā vé rĩ pi céré ímù nǐ áamá 'yozú kíní, á nǐ tǎ 'bá rĩ pi ẹ ẹsì agá 'dǎá rĩ rá, āzini á nǐ tǎ 'bá rĩ pi vé úmí agá 'dǎá rĩ rá. Ma ímù 'bá ǎlu ǎlu ùfē tǎ ĩri ní 'oó rĩ vú sī.

²⁴ 'Bo á lē 'yoó ĩmi urukọ adri'bá Tǎyītírā gá 'dǐlē ĩrivé ímbángará ùnjí 'dǐri gǎ'bá sī, āzini Sātánā vé tǎ ĩ ní ùzùú kuú mūdūmūdū rú rĩ nǐ'bá kuyé rĩ pi ní 'díní, má ícó tǎ ẹnjǐẹnjǐ āzi 'bǎá ĩmi drìgé dǐi ku.

²⁵ Múké ni, lē ĩmi ùbǐkí mâ pámvú mužú, cǐmgbá lókí má ní ĩgōzú rĩ gé.

²⁶ 'Bá tǎ ùnjí ã ùkpō ndēepi rá, mâ pámvú ùbǐpi cǐmgbá ùdǐ gé rĩ, ma ùkpō sē ĩri ní, ĩri 'bá rĩ pi ẹ drǐ ọrú āngū rĩ pi drìgé sī céré,

²⁷ sù má ní ùkpō drǐ ọrú rĩ ịsù má Ẹtẹpi vúgá rĩ tǐnǐ,

“ ĩri kòpi ẹ drǐ ọrú túré aya rú ni sī,
ĩri kòpi ùndǐ kpélékpélé sù ùdrí ní ọfù rĩ tǐnǐ.’

²⁸ Ma kpá ĩri ní mǎrābā ù'bùtǐnǎ vé rĩ sē.†

2:27 2:27 Sǎwùmā 2:9 † **2:28** 2:28 Mǎrābā ù'bùtǐnǎ vé rĩ: Yẹsù kíní 'i mǎrābā ù'bùtǐnǎ vé rĩ. 'Í lǎ I'dangará 22:16.

29 'Bá bì be rĩ, ã yì 'í ní tã Índrí Uleterè rĩ ní 'yoó 'bá kǎnísǎ vé rĩ pi ní 'dĩri."

3

Ụ'dúkọ ị ní sǐ sěe kǎnísǎ kǔrụ Sārādīsī vé rĩ agá rĩ ní rĩ

1 "Í sǐ kőkòbị sěe mālāyíkā* kǎnísǎ kǔrụ Sārādīsī vé rĩ agá rĩ ní.

Ụ'dúkọ 'dĩri mávè ni. Ma ãmbúgú índrí ézịrị Múngú vé rĩ pi drịgé nĩ, ãzini á rụ línýǎ ézịrị rĩ pi má drịgé.

Á nĩ tã ìmi ní 'oó rĩ pi rá. 'Bá rĩ pi ụsụkí kínĩ, ìmi ídri rú, 'bo ìmi 'bá ùdrǎ' 'bá gí ní pi.

2 Ìmi arukí! Ìmi útúkí ìmi gōzú ùkpó ùkpó ìmivé ẹ'yīngára agá, ìmivé ẹ'yīngára lē drǎadrǎ. Ǽ'diātāsīyǎ á ndre tã ìmi ní rii 'oó rĩ ícó Múngú mị gé 'dǎǎ kuyé.

3 Lē ìmi ígákí tã ị ní ímbá ìmi ní yị 'dāri, lē ìmi rúkí ịri tịtị, ìmi újákí ẹsị. 'Bo ìmi arukí dō ku, ma ícá ìmi vúgá dụ sụ ụgụ' 'bá ní ícá rĩ tịnị, ìmi ícókí sǎ má ní ícázú ìmi vúgá rĩ nị ǎmá ku.

4 'Bá ụrụkọ ìmi ǎsámvú gé Sārādīsī gé 'dīgé anigé, 'bo kọpi adrikí tré kuyé, kọpivé adringára pịrị, kọpi gākí tã ùnjí sǐ, kọpi adrikí sụ 'bá ívé bōngó ùtēepi uleterè ǎzāvū ǎkó rĩ tịnị. 'Bá 'dī'bée, 'bá ímụ ẹcị kọpi be trụ, kọpi bōngó imve ni úsú, ǎ'diātāsīyǎ kọpivé adringára pịrị.

* 3:1 3:1 Mālāyíkā: Vẹrẹsị 1, 7, 14 'dī'bée agá, kőkòbị ị ní 'yoó síkí sěe mālāyíkā rĩ pi ní 'dĩri, síkí sěe drịkoma kǎnísǎ vé rĩ pi ní.

⁵ 'Bá tã ũnjí ã ũkpõ nděépi rá rĩ, ma úmvúlésĩ ĩri úsú bõngó imve ni sĩ, sũ kòpivé rĩ tĩnĩ. Á lì ĩrivé rú búkũ ídri 'dání'dání rĩ vé rĩ agásĩ ku, Ma lũ má Ètẹ̀pì ní, ãzini ĩrivé mālāyíkā rĩ pi ní, ĩri 'bá mávé ni.

⁶ 'Bá bí be rĩ, ã yì 'í ní tã Índrĩ Uleteré rĩ ní 'yoó 'bá kánísā vé rĩ pi ní 'dĩri."

Ụ'dúkọ ị ní sũ sěé kánísā kūrú Fīlādēlīfīyā vé rĩ agá rĩ ní rĩ

⁷ "Í sĩ kòkòbì sěé mālāyíkā kánísā kūrú Fīlādēlīfīyā vé rĩ agá rĩ ní.

Ụ'dúkọ 'dĩri mávé ni. Ma 'bá uleteré, tã áda 'oópi ni, Dāwúđĩ† vé mǎfútá ruṣupì rĩ 'i. Á zĩ dō kẹ̀tẹ̀ rĩ gí, 'bá ǎzi ícọ ụpị ku, má ụpị dō gí, 'bá ǎzi ícọ zĩ bā ku.

⁸ Á nĩ tã ĩmi ní rií 'oó rĩ rá. ĩmi ndrekí drĩ ká, á zĩ ĩmi ní kẹ̀tẹ̀ rĩ gí, 'bá ǎzi ícọ ụpị ku. Á nĩ rá ũkpõ ĩmivé rĩ mǎdā, 'bo ĩmi 'dúkí tã má ní ímbá rĩ ngáá rá, ĩmi gǎkí ma kuyé.

⁹ 'Bá Sātánā vé 'yo'bá kínĩ, ị Yāhúđĩ 'dĩ'bée, kòpi ũnjó rú, kòpi adrikí Yāhúđĩ ku. Ma sě kòpi ímú kũmũcí ụtị ĩmi ẹ̀ndrẹ̀tẹ̀ gé, lūzú kínĩ, á lē ĩmi rá.

¹⁰ ĩmi ní mávé tǎimbì ruṣú títí, ĩmi ní ẹ̀sì úmbé ịzāngā nyaá ẹ̀sì be mǎdā rĩ sĩ, lókí ị ní úmvúlésĩ

† 3:7 3:7 Dāwúđĩ: Vẹ̀rẹ̀sị 'dĩri agá, Yẹ̀sũ ru Dāwúđĩ vé mǎfútá 'bǎgú rú nĩ. Múngú ịpẹ̀ Dāwúđĩ ri adrií 'bǎgú Ísẹ̀rẹ̀lẹ̀ rĩ pi vé ni, ẹ̀zị kínĩ, 'bǎgú ú'dí ri ímú ịfũ ĩrivé úyú agá, ĩri mǎlũngā rĩ ru muṣú 'dání'dání, 'bǎgú rĩ Yẹ̀sũ Kúrísítō 'i. 'Í lā Sǎwúmā 132:11-12; Ẹ̀zị 2:30 Tíkí Dāwúđĩ ri ịsú ǎkùdẹ̀ ịlì rĩ ca ẹ̀lífũ ǎlu (1,000) gí, ịlì 'dāri gé, ịsú tíkí drĩ Yẹ̀sũ Kúrísítō ri kuyé. 'Í lā 1 Sǎmüélẹ̀ 16-30; 2 Sǎmüélẹ̀ 1-24; 1 'Bǎgú 1-2.

'bá céré vũ drĩgé nōgó rĩ pi ù'bĩzú rĩ gé, ma ícó ìmi tã mba rá.

¹¹ Ma ímù mbêlêñá. Lẽ ìmi 'okí tã múké rĩ mužú drĩdrĩ, 'bá àzi ã pa rí ìmivé kũlá ìmi drĩgé sĩ ku.

¹² 'Bá tã ùnjí ã ùkpõ nděepi rá rĩ, ma ìri 'bã adri ãlémbé rú Jó Múngú vé rĩ agá, ícó Jó Múngú vé rĩ kuú ku, má ímù Múngú vé rù sĩ ìri ã rù'bá gá, † àzini má ímù Múngú vé kũrù ú'dí Yêrúsälémã riipi ímùpi Múngú vùgá 'bũ gé 'dãásĩ vùgá nōó rĩ vé rù sĩ ìri ã rù'bá gá, ma kpá mávé rù ú'dí rĩ sĩ ìri ã rù'bá gá.

¹³ 'Bá bì be rĩ, ã yì 'í ní tã Índrí Uletere rĩ ní 'yoó 'bá kãnisã vé rĩ pi ní 'dĩri."

Ụ'dúkọ ì ní sĩ sě kãnisã kũrù Lãwōdĩkiyã vé rĩ agá rĩ ní rĩ

¹⁴ "Í sĩ kōkōbì sěe mālāyíkā kãnisã kũrù Lãwōdĩkiyã vé rĩ agá rĩ ní.

Ụ'dúkọ 'dĩri mávé ni, ma ĀmĩnãS 'i! Ma tã ì ní eziĩ rĩ 'du nga rá, àzini ma ri tã áda ùlũ, ma ãmbúgú ngá Múngú ní gbiĩ rĩ pi drĩgé nĩ.

¹⁵ Á nĩ tã ìmi ní 'oó rĩ pi ãrěvú céré, ìmivé tã adri ìdríkídri kuyé dōku ãcí ãcí kuyé, ìmi kú ágágá 'dĩgé. Á lě ìmi adrikí ãcí ãcí dōku ìdríkídri!

† **3:12** 3:12 Rù sĩ ìri ã rù'bá gá rĩ: Rù sĩ ìri ã rù'bá gá rĩ lũ 'yozú kìnĩ, 'bá 'dĩri 'bá Múngú vé ni, ìri adri Yêrúsälémã ú'dí rĩ vé ni, àzini ìri adri 'bá Yēsũ vé ni. § **3:14** 3:14 Āmĩnã: Tã Yēsũ ní 'i zìzù Āmĩnã 'i rĩ vé ífífí 'dĩni, Yēsũ lũ 'bá ní kìnĩ, Múngú ri tã 'í ní eziĩ rĩ pi 'du nga rá.

16 Īmi ní adrií ágágá 'dǐgé, ĩdríkídri kuyé dōku áci áci kuyé rī sī, ma ĩmú ĩmi we má tị gé sī vūgá.

17 Īmi ri 'yo, 'Ma ngá 'dǐpa, ma ngá be ambamba, á lē ngá āzi ku.' 'Bo ĩmi nǐkí á má kuyé 'yozú kǐnǐ, ĩmi ri drī cị ngá ākō sī, 'bá rī pị ri ĩmi ĩzāngā 'bā, ĩmi ngá ākó, ĩmi mị ākó, ĩmi rụ 'bá be ule.

18 Ma ĩmi ĩmbá 'dǐni, lē ĩmi jekí ĩmi ní dábũ ĩ ní ỳ 'bǐjǐ zāá áci sī ícápi uletere ni má vúgá, ĩmi ufukí rí ícá ānǐ ngá 'dǐpa. Lē ĩmi jekí kpá ĩmi ní bōngó imve ni úsú ĩmǐ rụ 'bá ule drīnjá sēepi 'dǐri ọzǔzú ānǐ. Lē ĩmi jekí kpá ĩmi ní dāwā ĩ ní ríí ũtǐí mị gé rī ũtǐí ĩmi mị gé, ĩmǐ mị ā ndre rí āngũ ānǐ bēnǐ.

19 'Bá má ní lēélē rī, ma ĩri ĩrīnā, ma 'yo tā ĩri ní 'oó rī ũnjí. Lē ĩmi 'bākí úvá tā pịrị 'ozú, ĩmi újákí ẹsǐ ũnjǐkǎnyā agásǐ rá.

20 Īmi ndreki drī ká, á tu pá kuú kẹ̀tìlẹ̀ gá, ma ri kẹ̀tì rī ga, 'bá rī yị dō mâ ụ 'dúkó, zị dō kẹ̀tì rī rá, ma fi ĩrivé jó gá 'dǎlé rá, 'bā ngá nya ĩri be trú ālu.

21 'Bá tā ũnjí ā ũkpō ndēepi rá rī, ma ĩri 'bā úrǐ má jǐlẹ̀ gá mávé lúpá mǎlǔngā vé rī drǐgé, sǔ má ní tā ũnjí ā ũkpō ndēé gǐ, má ní nóni úrǐ má Ẹtẹ̀pǐ be trú ĩrivé lúpá mǎlǔngā vé rī drǐgé rī tǐnǐ.

22 'Bá bǐ be rī, ā yị 'í ní tā ĩndrǐ Uletere rī ní 'yoó 'bá kǎnísā vé rī pi ní 'dǐri."

4

I'dakí Yūwánǐ ní tā ĩ ní Múngú ri ĩnjǐzú 'bū gé

'dǎá rĩ

¹ Tǎ 'dĩri ǎ vùdrĩ gé, ĩ ní má ní ìndrìlìkì ǎzi i'dazú. Ìndrìlìkì rĩ agá 'dǎá, á ndre kẹ̀tẹ̀tẹ̀ 'bũ vé rĩ zìkì kú mgbo. Á yì ú'dùkọ́ ọ'ú sù jẹ̀lẹ̀gú vé rĩ tịnì, ú'dùkọ́ rĩ 'yo má ní kìnì, “Mí ímù má vùgá 'bũ gé nǎó, á lẹ̀ mí ní tǎ ǎzi ímùpì 'i ngaápi ní ùlùú.”

² Mbẹ̀lẹ̀nǎ Índrì Uletere rĩ ní ma ásúzá, má ní 'bá ǎzi ndrezú úrí kuú lúpá drĩgé mǎlǔngǎ 'bũ vé rĩ gé 'dǎá.

³ 'Bá úrípi lúpá rĩ drĩgé rĩ, rù'bá ni índré sù írǎ mǎlámǎlá rú ùnyì be ĩ ní zìjì jásìpǎ rĩ tịnì, ǎzini írǎ ika ĩ ní zìjì kǎrìnẹ̀lìyǎ rĩ tịnì. Gẹ̀rì índrẹ̀pi sù írǎ ìrìbìlì rú ĩ ní zìjì ẹ̀mẹ̀rídǎ rĩ tịnì rĩ tra lúpá rĩ ǎ gǎrǎ kùrũ.

⁴ Û'bǎkì lúpá pũkù ìrì drĩ ni sù lúpá mǎlǔngǎ vé rĩ ǎ gǎrǎ gá sǐ kùrũ, 'bá ambugu pũkù ìrì drĩ ni sù úríkì kuú lúpá rĩ pi drĩgé sǐ. Kọ̀pi úsúkì ĩ bǎngó imve imve ni pi sǐ, kùlǎ kọ̀pi ní úsú ĩ drĩgé rĩ pi údékì ngá dábũ rú ni sǐ.

⁵ Ûvi ní gazú ǎcí be lókùlókù lúpá mǎlǔngǎ vé rĩ gé 'dǎá. Û'yùkì tǎdú'bǎ ẹ̀zìrì ù'bǎá ríi ñì lúpá mǎlǔngǎ vé rĩ ẹ̀ndrẹ̀tẹ̀ gé, tǎdú'bǎ ẹ̀zìrì 'dĩ'bée i'da índrì ẹ̀zìrì Múngú vé rĩ.

⁶ Lúpá Múngú vé rĩ ẹ̀ndrẹ̀tẹ̀ gé 'dǎá, ǎngũ rĩ ọ̀gù sù múndũrǎ tịnì.

Á ndre ngá sù ídri rú ni pi ìnyinǎ lúpá rĩ ǎ gǎrǎ gá sǐ kùrũ, ù'bǎkì mì ngá sù ídri rú 'dĩ'bée ǎ rù'bá gá sǐ, ẹ̀ndrẹ̀tẹ̀ gẹ̀lésì, ǎzini úgóró gálésì.

⁷ Ngá ǎlu rĩ índré sù kẹ̀mìrọ́ tịnì, ìrì rĩ índré sù tí ágó tịnì, na rĩ vé ẹ̀ndrẹ̀tẹ̀ índré sù 'bá áda vé

rĩ tịni, sụ rĩ índré sũ b̄b̄i riipi ngaápi nganga rĩ tịni.

⁸ Ngá sụ ídri rú 'dĩ'bée ãrěvú céré ãlu ãlu ùpẹlẹ'b̄i be ázìyá ázìyá. Ù'bākí m̄i k̄opi ã rú'bá gá s̄i kúrũ c̄imgbá cazú k̄opi ã ùpẹlẹ'b̄i ã ndúgέ s̄i céré. Ù'dú céré ùtúná s̄i, ãzini ìn̄íná s̄i, k̄opi újíkí ku, k̄opi ri átá m̄uzú 'd̄ini,

“Úpí Múngú Ùkp̄o 'D̄ipa ri uletere, uletere, uletere,

ĩri ìn̄ogósí anigé, ãndrũ anigé, ìri úmvúlésĩ ìmú rá.”

⁹ Ngá sụ ídri rú 'dĩ'bée rikí 'Bá úrípi lúpá dr̄igé adriipi ídri rú m̄uzú nyonyo rĩ íngú, rikí ìri ìnj̄í, ãzini rikí ìri ní òw̄o'dif̄o s̄éé.

¹⁰ S̄a ãlu ãlu 'd̄iri gé, 'bá ambugu p̄kú ìr̄i dr̄i ni sụ rĩ pi céré ùt̄íkí k̄um̄ucí 'Bá úrípi lúpá dr̄igé adriipi ídri rú m̄uzú nyonyo rĩ ẹndr̄et̄i gé, k̄opi rikí ìri ìnj̄í. K̄opi unjekí ìvé k̄ulá ì dr̄igé s̄i ù'b̄áá lúpá rĩ ẹndr̄et̄i gé 'd̄igé, k̄opi rikí 'yo k̄in̄i,

¹¹ “Múngú, mi múké agaápi rá rĩ, mi 'bávé Úpí, mi 'bávé Múngú.

'Bá mi íngú, 'bá mi ìnj̄i, ùkp̄o mívé rĩ ã m̄u dr̄idr̄i, ã'diātās̄iyā ngá rĩ pi ãrěvú céré 'í gbi mi 'i,

ngá mí ní gbií rĩ pi nóni anigé,

ã'diātās̄iyā mí lě k̄opi ã adrikí sũ 'd̄iri tịni.”

5

Kābīlō Mvā rĩ z̄i b̄úkū traátra rĩ

¹ Kúru á ndre Múngú úrípi lúpá dr̄igé rĩ r̄u b̄úkū ì ní traátra t̄a s̄i 'a ni gé ílébe ílébe, t̄i ni ùmb̄ií ísέ s̄i caá ẹz̄ir̄i rĩ kú 'î dr̄i ẹndép̄i gé.

² Má ní mālāyíkā ũkpō be ni ndrezú, mālāyíkā rī ní trezú ú'dúkó be ọrọ 'dāá kīnī, “Bá múké agaápi rá ícópí 'bá ní ísé ĩ ní búkū traátra rī ě tị ũmbīzú 'dīri ụnjīpi búkū rī tị gé sī búkū rī zīzú rī ā'di 'i?

³ 'Bá āzi 'bū gé 'dāá, dōku vū drīgé nōgó, dōku nyōkú ā ndúgé 'dīlé ícópí búkū ĩ ní traátra tị ni ũmbī ísé sī cí 'dīri ě tị ụnjīpi tā búkū rī agá rī ndrezú ni 'dāáyo.”

⁴ Kúru má ní 'dezú āá gá, á ngo ĩzāngā ĩzāngā rú, ā'diātāsīyā 'bá āzi ĩ ní ísú múké agaápi rá ícópí búkū ĩ ní traá tị ni ũmbī ísé sī cí 'dīri ě tị ụnjīpi tā búkū rī agá 'dālé rī ndrezú ni 'dāáyo.

⁵ Kúru 'bá ambugu rī pi vé ālu ni ní 'yozú má ní kīnī, “Í ngo ku! 'Í ndre drī ká, Kēmīrọ íbipi ĩfúúpi súrú Yúdā vé rī agá, úyú Dāwúđi vé rī agá rī ndē ādróko ā ũkpō gí. Īri ícó ísé ĩ ní ũmbī ézīrī búkū traátra rī tị gé 'dīri ụnjī búkū rī tị gé sī búkū rī zīzú nī.”

⁶ Kúru má ní Kābīlō Mvā* ndrezú tu pá kuú lúpá rī gé ágágá 'dāá, ngá sọ ídri rú rī pi 'bá ambugu rī pi be, kọpi trakí ĩri ā gārā kúrū. Kābīlō Mvā rī índré sū ĩ ní lị drāá gí ni tịni, ĩri ú'yú be ézīrī, mị be ézīrī. Mị ézīrī 'dī'bée i'da índrí adri'bá ézīrī Múngú vé ĩri ní ĩpēé ímú ayii vū drīgé sī céré rī pi.

* **5:6** 5:6 Kābīlō Mvā: Búkū I'dangará vé rī agá, Yēsū ri zíkí Kābīlō Mvā. Múngú sē tājmbị Mósé ní kīnī, 'bá rī pi ā zākí kābīlō Múngú ní rọbọjọ rú, ā trūkí rí kọpi ívé ụnjīkānyā agásí rá. Sē ĩ ní Yēsū ri zízú Kābīlō Mvā Múngú vé ni ānī, ā'diātāsīyā Múngú ĩpē ĩri ímú drāá 'bávé ụnjīkānyā ũjī. 'Í lā Wūngará 12:13-15; Yūwānī 1:29-36.

7 Kābīlō Mvā rī ní mụzú búkū ĩ ní traátra 'dīri é'yízú 'bá úrípi lúpá mālūngā vé rī drịgé rī drịgé sī.

8 Kā búkū rī é'yị drị ní gé sī, ngá sụ ídri rú 'dī'bée, 'bá ambugu pūkú ĩrị drị ní sụ 'dī'bée be, kọpi ní kūmūcí ũtịzú Kābīlō Mvā rī ẹnretị gé, 'bá ālu ālu rụ kụ'dị, āzini sákānī ĩ ní údé dábū sī ní kú 'í drịgé, ũdākí ẹjịngūrú kú sákānī rī pi 'a gá sī tré tré. Ẹjịngūrú 'dīri, ĩri zịngará 'bá Múngú vé rī pi ní rizú Múngú rí zịzú rī.

9 Kọpi ní í'dózú rizú úngó ú'dí ngozú kínī,
 “Mi múké agaápi rá rī, mi ícọ búkū traátra rī
 é'yị nī, āzini mi ícọ ísẹ rī pi ịnjị búkū ĩ ní
 traátra 'dīri tị gé sī nī,
 ã'diātāsīyā lịkí mi drāá gí,
 mívẹ ārí dāápi rī, je 'bá rī pi sẹé Múngú ní,
 tị ālu ālu vú sī, súrú rī pi gé sī,
 āngū rī pi gé sī, vū drịgé sī cére.”

10 Mí sẹ kọpi rụkí mālūngā adrízú atala rú, rii
 ẹzị ngaá Múngú ní,
 kọpi ã rụkí rí mālūngā nyọọkú drịgé nōgó
 rī.”

11 Á 'bā nyo mâ mị rizú ndrezú, má ní ú'dúkọ
 mālāyíkā kárakará pi vé ni yizú, kọpivé kālāfe
 élífū mụdrị vú be élífū mụdrị. Kọpi trakí ĩ lúpá
 mālūngā vé rī ã gārā gá sī, ngá sụ ídri rú rī pi
 ã gārā gá sī, āzini 'bá ambugu rī pi ã gārā gá sī
 kūrū.

12 Kọpi rikí úngó ngoó ú'dúkọ be ụrụ 'dāá kínī,
 “Mi Kābīlō Mvā ĩ ní lị 'dīri, mi múké,
 ádarú mi adri ũkpō be, mi ã'bú ísụ rá,
 mi tã nịngará ísụ rá, mi adri ẹvịvị be.”

Ĩ mi ɪnjĩ rá, mi dĩ p̄w̄p̄w̄w̄ũ, āzini ĩ mi ɪngú rá.”

¹³ Á yì ngá ɪdri be ĩ ní gbíí 'bũ gé 'dǎlé rĩ pi vũ dr̄ɪgé n̄ógó rĩ pi be, adri 'bá nȳòkú agá rĩ pi be, yĩĩ ã ndúgé rĩ pi be, k̄opi rikí úngó ngoó k̄inĩ, “Íngúngará, ɪnj̄ingará, d̄ingará, āzini ũkp̄o ã adri 'Bá úrípi lúpá dr̄ɪgé rĩ ní, āzini Kāb̄il̄o Mv́a rĩ ní m̄uzú nyonyo.”

¹⁴ Ngá s̄u ɪdri rú 'dĩ'bée ní ã'yĩzú k̄inĩ, “Ām̄ĩnā.” 'Bá ambugu 'dĩ'bée ní u'dezú k̄ũm̄ucí ũt̄ɪzú Múngú rĩ ɪnj̄izú, āzini Kāb̄il̄o Mv́a rĩ ɪnj̄izú.

6

Kāb̄il̄o Mv́a rĩ ũnj̄ĩ ísé ĩ ní búkũ traátra rĩ ẽ t̄i ũmb̄izú rĩ

¹ Á ndre Kāb̄il̄o Mv́a rĩ nj̄ĩ ísé ĩ ní búkũ traátra rĩ ẽ t̄i ũmb̄izú ẽz̄ĩr̄ĩ rĩ vé ãlu búkũ rĩ t̄i gé s̄ĩ. Kúru á yì ngá s̄u ɪdri rú rĩ pi vé ãlu ri átá ụ'dúk̄o be líĩ s̄ũ ũvi ní líĩ rĩ t̄in̄i, k̄inĩ, “Mí ím̄ú!”

² Á ndre h̄s̄án̄ĩ imve tu pá kuú 'dǎá, 'bá riípi njuúpi h̄s̄án̄ĩ rĩ s̄ĩ rĩ r̄u ́s̄u kú 'í dr̄ɪgé, s̄ékí ɪri ní k̄ulá, 'de m̄u ́ ẽ'd̄ĩ 'd̄ĩ, 'ĩ ndē rí ívé ari'ba rĩ pi rá.

³ Kāb̄il̄o Mv́a rĩ k̄a ísé ĩ ní ũmb̄ĩ rĩ nj̄ĩ vú ɪr̄ĩ ni gé, ngá ɪdri rú 'dĩ'bée vé āzi 'deépi dr̄ɪdr̄ĩ 'd̄ari vú s̄ĩ rĩ ní 'yozú k̄inĩ, “Mí ím̄ú!”

⁴ Kúru h̄s̄án̄ĩ rĩ āzi ní ɪf̄uzú, r̄u'ba ni ika. 'Bá riípi njuúpi h̄s̄án̄ĩ rĩ s̄ĩ rĩ, s̄ékí ɪri ní ũkp̄o ẽ'd̄ĩ ɪj̄izú 'bá rĩ pi ās̄ámvú gé vũ dr̄ɪgé n̄ógó, 'bá rĩ pi ã ú'díkí rí ĩ ãn̄ĩ ĩ dr̄ɪk̄a s̄ĩ b̄en̄ĩ. Āzini s̄ékí dr̄ɪ ni gé ɪl̄ĩ ăco āmb̄úgú ni.

5 Kābīlō Mvā rī kā ísé ĩ ní ũmbīĩ rī nǵĩ vú na ni gé, ngá ídri rú 'deépi ĩrĩ 'dāri vú sī rī ní 'yozú kīnī, “Mí ímú!” Á 'bā nyo mâ mị tēzú rizú ndrezú, má ní hūsánī ĩni ni ndrezú má ɛndrɛtɪ gé 'dāá, 'bá riipi njuúpi hūsánī rī sī rī rụ kúmá ǎnyāngā ǔ'bīzú ni kú 'í drígé.

6 Ngá sụ ídri rú 'dī'bée ǎsámvú gé, ǎlu ni ní 'yozú kīnī, ǎnyáfí kúmá ǎ 'a ǎlu rī, ǎjē ni ri adri ǎmbúgú, ĩri adri mǔfēngā fífí ɛnjĩpi ɛnjĩɛnjĩ ni ǎlu, ɛzĩ 'bá rī ní ngaá ú'dú ǎlu rī, ĩ ĩri ũfē ǎní, ǎzini ũndúfí kúmá ǎ 'a na rī, ǎjē ni ri adri ǎmbúgú, ĩri adri mǔfēngā fífí ɛnjĩpi ɛnjĩɛnjĩ ni ǎlu, ɛzĩ 'bá rī ní ngaá ú'dú ǎlu rī, ĩ ĩri ũfē ǎní.*
 Ẽ izakí ũdu rī pi vinyo rī be bādāru ku.

7 Kābīlō Mvā rī kā ísé ĩ ní ũmbīĩ rī nǵĩ vú sụ ni gé, á yì ngá ídri rú 'deépi na rī vú sī rī ní 'yozú kīnī, “Mí ímú!”

8 Á 'bā nyo mâ mị rizú ndrezú, má ní hūsánī rú'bá be fōrō ni ndrezú, 'bá njuúpi hūsánī rī sī rī vé rụ Drā 'i, ǎzini 'Bú ǎvũ rī pi vé rī ri ímú ĩri ǎ vǔdrĩ gé sī. Sēkí kōpi ní ũkpō 'bá rī pi ú'dízú ũdrāzú nyōókú drígé nōgó ĩlĩ ǎco sī, ɛbĩrĩ sī, wōnyókí ǎndíǎndí sī, ǎzini nyǎlāgā nyōókú drígé nōgó rī pi ǎ ú'dí kōpi ũdrāá, kōpi ǎ ú'díkí ǎlu sụ agá ni pi ũdrāá.

9 Kābīlō Mvā rī kā ísé ĩ ní ũmbīĩ rī nǵĩ vú tōwú ni gé, á ndre 'bá ĩ ní ú'dí ũdrāá ĩvé ɛ'yīngará ǎ tǎ sī, ǎzini Múngú vé ú'dúkó ũlūngará ǎ tǎ sī rī pi vé índrĩ vūrā rōbōṅṅ zāzú rī ǎ ndúgé 'dāá.

* 6:6 6:6 ǎnyāngā ǎjē tųpi 'dīri lū 'yozú kīnī, ɛbĩrĩ anigé.

10 Kòpì ní trezú ú'dúkò be uru 'dǎǎ kǐnǐ, "Úpí Ûkpò 'Dípa, mi uletere, mi ri tǎ áda 'o, 'í lě 'bá 'bá ú'dí' 'bá ùdrǎ' 'bá 'dǐ' 'bée kuú adrií caá lókí be gbǎ ngòpí ká mí íbí kòpívé tǎ lìjì ndò?"

11 Awakí 'bá 'dǐ' 'bée drǐgé sǐ bǒngó akoóko rǔkǔ imve imve ni pi, lǔkí kòpì ní kǐnǐ, kòpì ǎ tēkí drǐ mǎdǎ, tǎ lǐngará ri ímú adri ú'díkí dō kòpívé ògǔpìjì ẹ'yǐ' 'bá gí rǐ pi ùdrǎá céré gí ká.

12 Kǎbǐlō Mvǎ rǐ kǎ ísé ì ní ùmbǐí rǐ nǐjìjì vú ázìyá ni gé, á ndre dǐngídǐngí aya ǎngǔ rǐ ùkpò sǐ. Ûtú rǐ ẹ mǐ újǎ 'i nǐjì kuú cǐcǐ sǔ ìnǐjǎ tǐnǐ, mbǎá rǐ újǎ 'i kaá ikamgbiri sǔ ǎrǐ tǐnǐ,

13 lǐnyǎ rǐ pi ngakí céré lǔjù 'bǔ gé 'dǎásǐ vǔgá, sǔ pẹtì fǐgǐ ùlǐ vǐjìpi ùkpò be rǐ ní ayaá, ù'a ni ní lǔjù sígè ni gé sǐ vǔgá rǐ tǐnǐ.

14 'Bǔ rǐ tra 'i sǔ búkǔ traátra rǐ tǐnǐ, ǎngǔ ǎnga rú, ǎzini ǎngǔ 'i lǐjìpi kú ngu yǐjì agá rǐ pi u'dúkí kòpì mǔzú ìvé vǔrǎ gá sǐ rá.

15 Kúru 'bǎgú nyòòkú drǐgé nǒgó rǐ pi 'bá ǎngǔ ru' 'bá rǐ pi be, ǎngáráwá rǐ pi drǐkoma rǐ pi be, 'bá ǎ' 'bú be rǐ pi, 'bá tǔgèrǐ rú rǐ pi, ǎzini 'bá drǐwǎlǎ ìsù' 'bá gí rǐ pi ùzǔkí ì kú ùjìjì rǐ pi agásǐ, ǎzini ìjìjìgò rǐ pi ǎsámvú gé sǐ.

16 Kòpì rikí írǎ rǐ pi zìjì, ǎzini ìjìjìgò rǐ pi zìjì kǐnǐ, "Ìmi ìngákí ímú u'deé 'bá drǐgé, ìmi òzǔkí rǐ 'bá, 'Bá úrǐpi lúpá mǎlǔngǎ vé rǐ drǐgé rǐ ǎ ndre rǐ 'bá ku, ǎzini jǐkó Kǎbǐlō Mvǎ rǐ vé rǐ ẹ í'dé rǐ 'bá drǐgé ku.

17 Jǐkó Múngú vé rǐ, ǎzini Kǎbǐlō Mvǎ rǐ vé rǐ í'dé 'bá drǐgé gí, 'bá ǎzi ícò adrií ídri rú ku, 'bá ùdrǎ céré."

7

Ū'bāki bīlēmī 'bá élífū mūdūrūlū ālu pūkū sū drī sū pi ẹndrẹti gé (144,000)

¹ Tā 'dīri ā vūdrī gé, á ndre mālāyíkā sū tuki pá kuú wōḡkō sū vū nōri vé rī gé sī céré, kōpi ugakí ūli riipi viipi nyḡḡkū drīgé sī kālāmbā rú kālāmbā rú rī cí, ā vi rí āngū rī drīgé sī ku, yīi tafu rī drīgé sī ku, āzini pẹti rī pi drīgé sī ku.

² Má ní kúru gōzú mālāyíkā āzi ndrezú, ĩri ri ísī ímúzá ūtú ní ĩfūngará gálésīla, rụ Múngú ídri rú rī vé ngá rizú bīlēmī ū'bāzú rī kú 'í drīgé. ĩri ní trezú mālāyíkā sū Múngú ní ĩpěé ímú āngū rī izaá yīi tafu rī be rī pi drīgé kīnī,

³ "Īmi izakí drī āngū rī ku, dōku yīi tafu rī ku, dōku pẹti rī pi ku, cīmgbá 'bá ū'bāki dō bīlēmī ātí'bá Múngú vé rī pi ẹndrẹti gé gí ká."

⁴ Á yi kīnī 'bá mālāyíkā rī pi ní Múngú vé bīlēmī ū'bāā kōpi ẹndrẹti gé sī rī pi vé kālāfe élífū mūdūrūlū ālu pūkū sū drī ni sū (144,000). 'Bá 'dī'bée sūrú Īsērélē vé mụdrị drị ni ĩrị 'dī'bée agāsī céré:

⁵ Yúdā vé sūrú agá, 'bá élífū mụdrị drị ni ĩrị (12,000),

Rūbénā vé sūrú agá, 'bá élífū mụdrị drị ni ĩrị (12,000),

Gádī vé sūrú agá, 'bá élífū mụdrị drị ni ĩrị (12,000),

⁶ Āsérā vé sūrú agá, 'bá élífū mụdrị drị ni ĩrị (12,000),

Nāfātālī vé sūrú agá, 'bá élífū mụdrị drị ni ĩrị (12,000),

Mānásē vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

⁷ Sīmīyónā vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

Lévī vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

Īsākārā vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

⁸ Jēbūlúnā vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

Yōsépā* vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000),

Bēnyēmīnē vé sùrú agá, 'bá élífũ mụdrị drị ni ịrị
(12,000).

'Bá bītríká úsúkí ĩ céré bōngó imve sī

⁹ Tā 'dīri ā vūdrị gé, á ndre 'bá bītríká ĩ ní
ícó láá bā ku ni pi, 'bá 'dī'bée íngákí āngũ rī pi
agásī āndiāndí, sùrú rī pi agásī céré, ívé tị vú sī
āndiāndí, kọpi úsúkí ĩ céré bōngó imve sī, kọpi
rụkí mbírā bī kuú ĩ drịgé sī, kọpi tukí pá Múngú
endrẹtị gé Kābīlō Mvā rī be.

¹⁰ Kọpi ní rizú ó'úzá ú'dúkọ be ụrụ 'dāá kíní,
"Bávé Múngú úrípí lúpá mālūngā vé rī drịgé rī,
āzini Kābīlō Mvā rī,
kọpi ũkpō be 'bá rī pi pazú."

¹¹ Mālāyíkā rī pi trakí ĩ Múngú vé lúpá mālūngā
rụzú rī ā gārā gá sī, 'bá ambugu rī pi ā gārā gá sī,
āzini ngá ídri rú sụ 'dī'bée ā gārā gá sī kúrụ. Kọpi

* **7:8** 7:8 Yōsépā: Yōsépā ri Yōkóbū vé mvá ịri ní lēlē rī, ẹdrípịj sēkí ịri jeé tųgẹrị rú āngũ Ĕjẹpétō vé rī gé. Múngú sē ịri ícá āmbúgú, ko ívé 'bá rī pi ē ĩzā mụy adrii āngũ Ĕjẹpétō vé rī agá nī. Sā 'dāri gé, ẹbịrị 'de caá ílí ẹzịrị. 'Í lā í'dóngará 30-50.

ní kũmũcí ũtĩzú lúpá rĩ ęndreṭi gé, rizú Múngú ri ĩnjĩzú.

12 Kõpi rikí 'yoó kínĩ,

“Ămĩnă!

Íngúngará, ĩnjĩngará, dĭngará,
tă nĭngará, ũkpõ, āzini õwõ'dĩfõ ā

adri 'bávė Úpí Múngú ní mužú nyonyo ũdũ ākó.
Ămĩnă.”

13 'Bá ambugu 'dĩ'bée vé ālu ní ma zizú kĭnĩ,
“'Bá ĩ úsú'bá bõngó imve sĭ 'dĩ'bée ā'di pi? Kõpi
íngákí ngõósĭla?”

14 Má ní újázú ĩri ní, “Ămbúgú mávé rĩ, 'í nĭ tă
rĩ nĭ.”

Īri ní 'yozú má ní kĭnĩ, “'Bá 'dĩ'bée ĩfũ'bá
õcũngará ũnjĩ ũnjĩ rĩ agásĩ rĩ pi. Kõpi ũjĩkĩ ĩvé
bõngó Kăbĭlõ Mvá rĩ vé ārĩ sĭ ícá kuú imve.†

15 “Kúru, kõi nóni lúpá Múngú vé rĩ ęndreṭi gé,
kõi ri ęzĩ nga Múngú ní Jó ĩrivé rĩ agá ũtũjá
pi ĩnĩjá be.

'Bá úrípi lúpá mălũngă vé rĩ drĭgé rĩ,
ĩri ápălă 'be kõi drĭgé rá.

16 Ẽbĩrĩ gõ kõi fũú dĭĩ ku,

yĭĩ úvá gõ kõi ndĕé dĭĩ ku,

ũtũ vé sĭ koopi gbĩrĩlĩ rĩ gõ kõi zăă ku.

17 Kăbĭlõ Mvá úrípi kú lúpá mălũngă vé rĩ gé
ágágă 'dĩri,

ĩri kõi úcé nĭ, ĩri kõi jĩ mu yĭĩ ídri sĕépi rĩ
mvu nĭ,

Múngú ri kõpivé mĭĩndreṭe údé kõi mĭ gé sĭ nĭ.”

† 7:14 7:14 Kõi ũjĩkĩ ĩvé bõngó Kăbĭlõ Mvá rĩ vé ārĩ sĭ: Bõngó
ũjĩngará ārĩ sĭ rĩ vé ífĩfĩ, trũkĩ kõi ĩvé ũnjĩkănyă agásĩ gĩ.

8

Ísé búkũ traátra rĩ ẽ tị mbĩzú vú ẹ̀zĩrĩ rĩ

¹ Kābīlō Mvā rĩ kǎ ísẹ́ ǐ ní ũmbĩ rĩ nǐĩ vú ẹ̀zĩrĩ ni gé, ǎngũ rĩ újí kuú kírí 'bũ gé 'dǎá caá sǎ ǎlu vé ẹ̀lǐ agá.

² Má ní mǎlǎyíkǎ ẹ̀zĩrĩ ndrezú tukí pá kuú Múngú ẹ̀ndrẹ̀tị gé, awakí jẹ̀lẹ̀gú ẹ̀zĩrĩ kọ̀pí dríge sǐ.

³ Kúru má ní mǎlǎyíkǎ ǎzi ndrezú tu pá kuú vũrǎ rọ̀bọ̀nọ̀ zǎzú rĩ ǎ gǎrǎ gá 'dǎá, ru ngá ọ̀gúpí dábũ rú ǐ ní rizú ẹ̀jǐngũrú zǎzú ni kú 'í dríge. ǐ ní ẹ̀jǐngũrú í'dúzú ǎmbúgú sẹ̀zú drí ni gé, ǐri ní ǎcí í'dúzú ẹ̀jǐngũrú rĩ zǎzú ngá ọ̀gúpí dábũ rú rĩ dríge 'dǎá, ǎcígǎ rĩ ǎ úmú rí 'i zǐngǎrá 'bá Múngú vé adri'bá vũrǎ rọ̀bọ̀nọ̀ zǎzú ọ̀gúpí dábũ rú rĩ gé rĩ pí ní ríi zǐj rĩ be, ǎ nga rí mužú lúpá mǎlǔngǎ vé rĩ gé 'dǎá.

⁴ ǎcígǎ ẹ̀jǐngũrú rĩ vé rĩ, ǎzini zǐngǎrá 'bá Múngú vé rĩ pí ní zǐj rĩ nga mužú Múngú ẹ̀ndrẹ̀tị gé 'dǎá mǎlǎyíkǎ rĩ ẽ drí ágélé gá sǐ.

⁵ Mǎlǎyíkǎ rĩ ní ngá ọ̀gúpí dábũ rú ǐ ní rizú ẹ̀jǐngũrú zǎzú 'a ni gé rĩ í'dúzú vũrǎ rọ̀bọ̀nọ̀ zǎzú rĩ gé 'dǎásǐ, ǐri ní ǎcí kúlúlú úmvúzú dǎzú 'a ni gé, ǐri ní í'bézú vũ dríge nǎó, ǎngũ ní lǐzú mgbĩrĩ úvi tǐnǐ, ọ̀gúzú lọ̀kúlọ̀kú, dǐngídǐngí ní ǎngũ rĩ ayazú.

Mǎlǎyíkǎ ẹ̀zĩrĩ vukí jẹ̀lẹ̀gú

⁶ Mǎlǎyíkǎ ẹ̀zĩrĩ ǐ ní jẹ̀lẹ̀gú awaá kọ̀pí dríge sǐ rĩ pí ní ǐ útúzú lẹ̀zú ǐvé jẹ̀lẹ̀gú rĩ pí vuzú.

⁷ Mǎlǎyíkǎ drĩdrĩ rĩ ní í'dózú ǐvé jẹ̀lẹ̀gú vuzú, fí ní 'dezú, ǎzini ǎcí usa 'i ǎrǐ be, ǐ ní ǐdǎzú ǐmúzú

vũ drĩgè nŏó. Ācì rĩ zā nyŏŏkú rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ veé rá, pɛtì ãlu na agá rĩ pi vekí rá, ásé ìrìbìlì rú rĩ pi vekí céré.

⁸ Mālāyíkā ìrì rĩ ní ívé jèlègú vuzú, mālāyíkā rĩ ní ngá sùpì írā àmbúgú kaápi kú àcì rú nyālū ni í'bézú yì tafu rĩ agá nŏó, yì tafu rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ, újá 'i kú àrì rú.

⁹ Ngá idri be yì tafu rĩ agá rĩ pi, ãlu na agá rĩ pi ùdrākí rá. Kúlúmgbà yì tafu rĩ agá rĩ pi, ãlu na agá rĩ pi, ìñānyākí kŏpi kpélékpélé.

¹⁰ Mālāyíkā na rĩ ní ívé jèlègú vuzú, línýā àmbúgú dīpì sù àcì tìnì rĩ ní í'dézú 'bù gé 'dāásì yì ambugu dì'bá dìdì rĩ pi vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ pi drĩgè, āzini yì kídì vé rĩ pi vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ pi drĩgè.

¹¹ Línýā rĩ vé rú “Ūkèngèlì” 'i. Újā yì rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ draá kuú ūkèngèlì. 'Bá kárákará yì rĩ mvu'bá rá rĩ pi ùdrākí rá, yì rĩ ní draá ūkèngèlì rĩ sī.

¹² Mālāyíkā sù rĩ ní ívé jèlègú vuzú, ùtù rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ bī nì kuú cìcì, mbāá rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ bī nì kuú cìcì, āzini línýā rĩ pi vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ bī nì kuú cìcì. Ūtù àmgbáráká rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ bī nì kuú cìcì, ìnìjā rĩ vé wŏŏkŏ ãlu na agá rĩ bī nì kuú cìcì.

¹³ Má kã āngū ndreé mužú 'bù gé 'dāá, á ndre bībī àmbúgú rì ngoó mužú āngū urugégé mgbo rĩ agásì ù'dúkŏ be uru 'dāá, ìrì rì ngo mužú, “Ìzāngā! Ìzāngā! Tā ambugu ambugu ìzāngā sē'bá ni pi ímù ì nga 'bá vū drĩgè rĩ pi ní rá, tã

'dĩ'bée ímú ĩ nga sâ mālāyíkã ace'bée na rĩ pi ní ímúzú ĩvé jëlégú vuzú rĩ gé!"

9

¹ Mālāyíkã tǒwú rĩ ní ívé jëlégú vuzú, kúru má ní línýā ndrezú, í'dé 'bũ gé 'dāásĩ vũ drĩgé nǒó. Sēkí mǎfütá 'bú kų́pi ǔdǔ ākó rĩ ě tị zịzú rĩ drị ni gé.

² Línýā rĩ ní 'bú kų́pi ǔdǔ ākó rĩ ě tị zịzú. Ācígā ní íkpúzú 'bú rĩ agásĩ, sǔ ācǐ ĩ ní ú'bé kuú 'bú agá rĩ vé ācígā ní rií íkpú rĩ tịni. Ācígā rĩ ọzǔ ǔtú rĩ ě mi, āzini ọzǔ āngǔ 'bũ gé rĩ, āngǔ rĩ bĩ nị kúú ānǐ cịcị.

³ Úmbí bǐtríká ní ĩfǔzú ācígā rĩ agásĩ, kọpi íngákí ímú vũ rĩ ě drị ĩmǔlúú céré. Sēkí kọpi ní ũkpǒ āngǔ zázú sǔ dịri vé rĩ tịni.

⁴ 'Yokí kọpi ní kǐnǐ, kọpi ā sēkí ĩzāngā ásé rĩ pi ní ku, ngá dụ'bá rĩ pi ní ku, peṭi rĩ pi ní ku, kọpi ā sēkí ĩzāngā rĩ 'yéná 'bá adri'bá Múngú vé bǐlémǐ ākó ĩ ẹnṛeṭi gé rĩ pi ní.

⁵ Sēkí kọpi ní ũkpǒ āngǔ ú'dízú ni kuyé, 'bo sēkí kọpi ní ũkpǒ ĩzāngā sēzú 'bá rĩ pi ní ũnjí ũnjí cazú mbǎá tǒwú. ĩzāngā kọpi ní sēé 'bá rĩ pi ní 'dĩri, āzó ni ri ásó sǔ ĩwá dịri ní āngǔ zǎá ásó rĩ tịni.

⁶ Ụ'dú 'dĩ'bée gé, 'bá ālu ālu ri 'yo, 'ĩ drā 'ĩ 'dǐísí rá, 'bo drā ri kọpi gǎ sǐ. 'Bá ālu ālu ri drāngará ndā ũkpǒ sǐ, 'bo kọpi drǎkí ku.

⁷ Úmbí 'dĩ'bée índrékí sǔ hǔsánĩ ĩ ní údé lēzú ẹ'dị 'dízú rĩ pi tịni. Kọpi úsúkí kǔlǎ ĩ ní údé dábũ

sĩ ni pi ã drĩgé, kôpivé ẹndrẹti adri sũ 'bá áda vé rĩ tịni.

⁸ Kôpivé drĩ'bí dụ sũ ùkú rĩ pi vé rĩ tịni, kôpivé sị ínđré sũ kẹmĩrọ vé rĩ tịni.

⁹ Kôpi úsúkí ngá ã ní údé aya sũ ni ã bẹdrĩ gé cí. Kôpi nga mụzú kpōrō be sũ ǎrǎbĩyǎ hũsǎnĩ rĩ pi ní rií seé mụú ẹ'dị gé kpōrō be rĩ pi tịni.

¹⁰ Kôpivé só ịrị be sũ dịrị vé rĩ tịni, ịri ǎngũ zǎ ásó ca mbǎá be tǔwú.

¹¹ Kôpivé 'bǎgú, ịri mǎlǎyĩkǎ ǎmbúgú 'bú kuúpi ụdũ ǎkó rĩ ụtẹépi rĩ 'i. Mǎlǎyĩkǎ rĩ vé rú Ẽbéré tị sũ ǎbǎdónĩ, Gịrĩkĩ tị sũ ǎpōlónĩ, ífífí ni 'bá riipi ǎngũ ú'dịpi ni.

¹² Tǎ ǎmbúgú ịzǎngǎ sẹépi drĩdrĩ rĩ nga 'i gí. Ẽsị nóni tǎ ambugu ambugu ịzǎngǎ sẹ'bá ndě'bá rá ni pi ịrĩ ímú vúlé 'dĩ'dĩ.

¹³ Mǎlǎyĩkǎ áziyá rĩ ní ívé jẹlẹgú vuzú, má ní ú'dúkọ yizú, ú'dúkọ rĩ íbí íkú ú'yú sụ adri'bá vũrǎ rọbọṅṅọ zǎzú dábũ rú rĩ drĩgé Múngú ẹndrẹti gé rĩ pi agásĩ.

¹⁴ Ụ'dúkọ rĩ ní 'yozú mǎlǎyĩkǎ áziyá jẹlẹgú be rĩ pi ní kĩnĩ, “Mí oyụ mǎlǎyĩkǎ sụ ã ní úmbé kuú yĩ ǎmbúgú diipi didi Yũfẹrétǎ vé rĩ gé 'dĩ'bée rá.”

¹⁵ Kúru ã ní mǎlǎyĩkǎ sụ ã ní údé kuú ụrẹ mụ'bá 'bá rĩ pi ú'dị'bá rĩ pi oyuzú sǎṅá 'dǎri agá, ú'dú 'dǎri agá, ílĩ 'dǎri agá. Pẹkí kôpi mụú 'bá rĩ pi ú'dị, kôpi ú'díkí 'bá rĩ pi ụdrǎá rá, ǎlu na agá rĩ pi ụdrǎkí rá.

¹⁶ Á yị ǎngáráwá nju'bá hũsǎnĩ sị ẹ'dị gé rĩ pi vé kǎlǎfe ca mĩlĩyọnĩ mụdũrũlũ ịrĩ (200,000,000).

17 I'dakí má ní kòpivé hūsánī āzini āngáráwá ri'ba únjú'ba hūsánī sī rī pi ìndrìlìkì agá 'dāá rá. Āngáráwá rī pi úsúkí ngá ĩ ní údé aya sī ikaka ni pi, kũñkũñí rú ni pi, āzini mālámálá rú ni pi ĩ bēdrī gé sī. Hūsánī rī pi vé drī índré sū kēmīrò vé rī tịni. Ācí ri dījì úkpú kòpi tị gé sī ācígā be, ngá cìpi ācí rú nyālū ni pi úkpúkì kòpi tị gé sī.

18 Ngá ìfũ'ba hūsánī rī pi tị gé sī rī pi ācí rú, ācígā rú, ngá mālámálá rú ẹjì be ngũúpì ùnjí ni. Ngá ìfũ'ba hūsánī rī pi tị gé sī 'dī'bée ú'dì 'bá rī pi ā urukò ùdrāá rá, ú'dì ālu na agá rī pi ùdrāá.

19 Hūsánī 'dī'bée vé ùkpò kòpi tị gé, āzini kòpivé só gá. Kòpivé só adri sū ìnī tịni, drī be, kòpivé só ri 'bá ga āzó be.

20 'Bá ùdrā'ba wõnyókì 'dī'bée sī kuyé rī pi, kòpi gākì ẹsì újágá sī ùnjìkányā ĩ ní 'oó rī agásì. Kòpi kukì ngá ĩ ní údé drī sī múngú rú rī pi vé ìnjìngará kuyé. Kòpi kukì índrì ùnjí rī pi* vé ìnjìngará kuyé. Ngá ĩ ní údé múngú rú dábū sī, aya ọgú'ba ọgúọgũ ni pi sī, aya mālámálá ni pi sī, írā sī, āzini párángì sī rī pi, kòpi ícókì āngũ ndree ku, ícókì tā yìjì ku, ícókì ẹcì ku.

21 Kòpi újákì ìvé ẹsì rizú āngũ ú'dìzú rī ālunáni kuyé. Kòpivé tā ùjògũ vé rī, ọwũ 'bāngará, āzini ùgũ, kòpi kukì ālunáni kuyé.

10

* 9:20 9:20 Índrì ùnjí rī pi: Índrì ùnjí rī pi ándúru mālāyíkā Múngú vé ni 'bù gé 'dāá, kòpi ñókì tājmbì Múngú vé rī, Sātānā ri kòpivé āmbúgú. Múngú ídrò kòpi 'bù gé 'dāási vùgá nòó, kòpi gókì ufuú índrì ùnjí, kòpi ri 'bá rī pi ní ìzāngā sē vù drìgé nògò. 'Í lā I'dangará 12:7-9.

Mālāyīkā b́ukū traátra mādāṅáṅá rĩ ruḃpi 'í drĩgé rĩ vé tã

¹ Má ní gōzú mālāyīkā āzi ũkpō be ni ndrezú, ĩri ri ísĩ ímúzá 'bũ gé 'dāásĩ vũgá nōlé, ĩrĩbĩtĩ ọzũ rú'bá ni kúrũ, gęrĩ āsō kú drĩ ni gé, ęndreṭĩ ni ọgú pọwũpọwũ sũ ũtũ tĩnĩ, pá ni pi índrékĩ sũ ācí sĩ dđĩpi lēlē rĩ tĩnĩ.

² Mālāyīkā rĩ ru b́ukū traátra mādāṅáṅá ĩ ní ọyũú gĩ rĩ kú 'í drĩgé, 'bā 'ĩ pá ęndẹpĩ rĩ yđĩ tafu rĩ drĩgé, pá ĩđĩ rĩ nyọọkú drĩgé.

³ ĩri ní trezú ú'dúkọ be urun 'dāá sũ kẹmĩró ní líĩ rĩ tĩnĩ, kã treé 'dĩni, ũvi ní lĩzú mgbĩrĩ, mgbĩrĩ, vú be ẹzĩrĩ.

⁴ ũvi rĩ kã líĩ caá vú be ẹzĩrĩ, á lē kōdō ũvi rĩ vé lĩngará ẹzĩrĩ 'dĩri ā tã sđĩ vũgá, koro má ní ú'dúkọ yizú íngá 'bũ gélésĩla kĩnĩ, “Mĩ sđĩ tã mí ní yđĩ 'dĩri ku, āzini mí lũ kpá 'bá āzi ní ku.”

⁵ Kúru mālāyīkā má ní ndree pá 'bāapi yđĩ tafu rĩ drĩgé āzini nyọọkú drĩgé rĩ ní 'ĩ drĩ ęndẹpĩ rĩ íngazú suzú 'bũ gé 'dāá.

⁶ ĩri ní ũyō sōzú Múngú adriipi lẹmgbērē rú 'bũ pi gbiipi vũ be, yđĩ tafu rĩ be, ngá ārěvú céré ídri rú rĩ pi be rĩ ā rú sđĩ kĩnĩ, “Tã Múngú ní ũtđĩ gĩ rĩ pi, ícọ tēé ku, kọpi koro ĩ nganga.

⁷ Mālāyīkā ẹzĩrĩ rĩ kādō ívé jēlěgú vuú, tã Múngú vé ũtđĩ kuú ínọgọsđĩ mūdũmūdũ rú rĩ, ĩri koro 'ĩ nga sũ ĩri ní ọtũ lũú ívé ātĩ'bá nẹbđĩ rĩ pi ní rĩ tĩnĩ.”

⁸ Kúru ú'dúkọ té má ní yđĩ íngapi 'bũ gélésĩla rĩ ní gōzú átázú má be dđĩ kĩnĩ, “'Í mụ b́ukū traátra mādāṅáṅá ĩ ní ọyũú gĩ mālāyīkā pá tuúpi yđĩ tafu

rĩ drĩgé, āzini nyōókú drĩgé rĩ ní ruḡu kuú 'í drĩgé rĩ í'dú."

⁹ Má ní muḡú mālāyíkā rĩ vúgá 'dāá, má ní ĩri zizú, ā sē má ní búkū traátra mādāṅáṅá ĩ ní ọyḡú gí 'dĩri, ĩri ní 'yozú má ní kīnī, "'Í 'dú búkū rĩ, 'í nya. Mí kādō ĩri nyaá, ĩri ínı mí tı gé 'dāá sũ ọnyú tıni, 'bo mí agá 'dāá, ĩri dra ũkēṅeḡi."

¹⁰ Kúru má ní búkū traátra mādāṅáṅá ĩ ní ọyḡú gí 'dĩri é'yízú mālāyíkā rĩ drĩgé sī, má ní nyazú. Tā ni 'a ni gé rĩ pi ínı́kí má tı gé 'dāá ínı́nı, 'bo tā ni 'a ni gé rĩ pi gōkí ĩ újá adrii ũkēṅeḡi má 'a gá 'dāá.

¹¹ Kúru ú'dúḡó rĩ gō kpá átá má ní dđi kīnı, "Mí áyú tā ímúpi 'i ngaápi drıdrı 'dılé rĩ pi muḡú 'bá rĩ pi ní, āngũ rĩ pi agásı, tı rĩ pi vú sı, āzini 'bāḡú rĩ pi ní."

11

Ādú'ba ĩri rĩ pi vé tā

¹ Mālāyíkā rĩ ní má ní peḡi ngá 'bezú ni sēzú. ĩri ní 'yozú má ní kīnı, "'Í mu Jó Múṅú vé rĩ 'beé, āzini vūrā rōbōṅō zāzú rĩ 'beé, āzini 'í lā 'bá ímú'ba Múṅú ri zı'ba rĩ pi.

² 'Bo ā 'bekı Jó Múṅú vé rĩ ā bóró ĩndı ku, ā'diātāsıyā sēkı ĩri 'bá adri'ba Yāhúđi rú ku rĩ pi ní. 'Bá adri'ba Yāhúđi rú ku 'dĩ'bée ímú kūrú uletere Yērúsālémā vé rĩ 'dú ũkpō sı. Kōpi ímú ĩzāṅā sē 'bá Yērúsālémā vé rĩ pi ní, ca mbāá pūkú su drı ni ĩri.

³ Ma kúru ímú mávé ũkpō sē ādú'ba ĩri bōṅó ĩzāṅā vé rĩ su'ba rĩ pi ní, kōpi adri nēbı rú, kōpi

ímú tị Múngú vé rĩ sê ca ụ'dụ élifũ ãlu mụdũrũlũ
ĩrĩ pũkú áziyá (1,260).”*

4 Ādú'bá ĩrĩ 'dĩ'bée kọpi peṭi òlívě vé ĩrĩ rĩ pi†,
āzini kọpi aya ĩ ní tādú'bā ũ'yũ ũ'bāá sị ni gé sī
ĩrĩ Úpí adriipi vũ nōri drĩgé céré rĩ ẹnṛeṭi gé rĩ
pi.

5 'Bá lěepi ícapi ārí'ba rú, kọpi 'oópi ũnjí rĩ, ācị
ri ímú ĩfũ ādú'bá ĩrĩ 'dĩ'bée tị gé sī ímú kọpivé
ari'ba rĩ pi zā ve ũdrā mgbĩlimgbĩl. 'Bá lěepi
ādú'bá 'dĩ'bée 'oópi ũnjí rĩ, ĩ ímú ĩri 'dị drā sũ
'dĩri tịni.

6 Ādú'bá ĩrĩ 'dĩ'bée ũkpō be ícózú yĩgọ ugazú
sězú 'dizú ku lókí kọpi ní rizú Múngú vé tị sězú
rĩ gé. Kọpi ũkpō be yĩjị újázú ícázú ārí rú, āzini
kọpi ũkpō be 'bá rĩ pi ĩwọnyọzú lẹtị be āndiāndi
vũ drĩgé nōgọ sũ ĩ ní lěé rĩ tịni.

7 Lókí ādú'bá 'dĩ'bée ní Múngú vé tị ũlüzú dezú
rĩ gé, ĩbĩgọ ri kúru ĩfũ 'bụ kụpị ụdũ ākọ 'dāri
agāsī kọpivé ũkpō ndě, ĩri kọpi ú'dị ũdrā rá.

8 Kọpivé āvũ ri ímú ula ku kūrú āmbúgú
Yẹrúsālémā vé rĩ agá, vūrā 'dĩri ĩ ní Úpí ri gbāzú
peṭi alambaku sịgé rĩ, 'bá kūrú rĩ agá rĩ pi adrikí
sũ 'bá kūrú Sódómō‡ vé rĩ agá rĩ pi tịni, āzini 'bá

* **11:3** 11:3 Ụ'dụ élifũ ãlu mụdũrũlũ ĩrĩ pũkú áziyá: Ụ'dụ élifũ
ãlu mụdũrũlũ ĩrĩ pũkú áziyá rĩ, mbāá pũkú sụ drĩ ní ĩrĩ rĩ, āzini
íli na ẹlị sī rĩ, kọpi céré trōtrō. † **11:4** 11:4 Peṭi òlívě vé ĩrĩ rĩ
pi: Búkũ Zākāriyā vé rĩ agá, peṭi òlívě vé ĩrĩ rĩ pi ādú'bá ĩrĩ. 'Í lā
Zākāriyā 4:11-14. ‡ **11:8** 11:8 Sódómō: Múngú iza Sódómō ri
ũnjikānyā ĩri ní 'oó ambamba rĩ sī. 'Í lā Í'dóngará 19:1-29.

ãngũ ËjêpétôS vé rĩ agá rĩ pi tịni.

⁹ Ụ'dụ na ẹlị sị, 'bá ãndiãndi, sùrú ãndiãndi ìvé tị átázú rĩ vù sị, ãzini 'bá ãngũ rĩ pi agásì rĩ pi ãrèvú céré ímú kọpivé ãvũ úndré mì sị, 'bá ãzi ásí ãní ku, kọpi ã'yíkí ãvũ rĩ pi sěé sị ku.

¹⁰ 'Bá adri'bée nyọọkú nōri drịgé rĩ pi ímú gụ ãdú'bá nẹbị rú ùdrā'bá ịrị 'dị'bée sị gụgụ, ãzini kọpi únjínjị ì ẹsị agá, ri ngá ãlẹ ì ãsámvú gé sị, ã'diātāsīyā nẹbị ịrị 'dị'bée sẹkí 'bá adri'bée nyọọkú nōri drịgé rĩ pi ní ìzāngā ambamba.

¹¹ 'Bo ụ'dụ na ẹlị sị ã vùdrị gé, ẹvịvị Múngú vé ídri sěepi rĩ fi ãdú'bá ùdrā'bá ịrị 'dị'bée agá, sẹ kọpi ídríkí gōō 'bōrō ùzi, ụrị ímvú 'bá tā 'dịri ndre'bá rĩ pi ambamba.

¹² Kúru ụ'dụkọ ní íkúzá kpōrō be 'bụ gé 'dāāsī, 'yozú ãdú'bá ịrị 'dị'bée ní kīnī, "Ìmi ímúkí nōó." Kọpi ní ngazú mụzú 'bụ gé 'dāā, ari'ba rĩ pi rikí kọpi ndreé mụzú.

¹³ Sā 'dāri gé, dīngídīngí ní ãngũ ayazú ùkpō be, sẹ jó ãlu mụdrị agá ùñōkí árí vūgá, ú'dị 'bá ùdrāá élífū ézịrị (7,000). Sẹ ụrị ímvú 'bá ùdrā'bá kuyé rĩ pi ambamba, kọpi rikí Múngú 'bụ gé 'dāā rĩ íngú.

¹⁴ Tā ãmbúgú ìzāngā sěepi 'i ngaápi vù ịrị rĩ nga 'i gí, tā ãmbúgú ìzāngā sěepi na rĩ ri ímú 'dị'dị.

Jělēgú ézịrị rĩ vé tā

§ 11:8 11:8 Ëjêpétô: Múngú pa ívé 'bá Ìsèrèlè vé adri'bá tịgẹrị rú rĩ pi, ịjị kọpi ífūú ãngũ Ëjêpétô vé rĩ agásì ãmvé rá. 'Í lā Wūngará 12.

15 Kúru mālāyikā ẹ̀zìrĩ rĩ ní ívé jëlègú vuzú,
 ú'dúkó ní íkúzú 'bũ gé 'dāásĩ kpōrō be āmbúgú
 kīnī,

“Mālūngā nyōókú drìgè nōgó rĩ nóni Úpí Múngú
 'bávè rĩ vé ni, āzini Kúrísítō ĩrivé rĩ vé ni,
 Múngú ri ímú mālūngā rĩ rụ mụzú
 'dáni'dáni.”

16 'Bá ambugu pūkú ĩrĩ drĩ ni sụ úrí'bá ĩvé lúpá
 drìgè Múngú ẹ̀ndrẹ̀tị gé rĩ pi ní kúru kūmūcí
 ũtịzú rizú Múngú ri ĩnjịzú.

17 Kōpi ní 'yozú kīnī,

“Úpí Múngú Ūkpō 'Dípa, 'bá sēkí mí ní ōwō'dīfō,
 mi adriipi ĩnógósị anigé, āndrū anigé rĩ,
 ā'diātāsīyā mí í'dó mívé ũkpō áyú
 mālūngā ruzú gí.

18 'Bá āngū drìgè sī rĩ pi ā 'a vekí rá,
 sē nóni sà mívé jīkó ní í'dézú 'bá 'dī'bée
 drìgè rĩ ícá gí.

Sà mí ní 'bá ũdrā'bá gí rĩ pi vé tã lịzú rĩ ícá gí.

Sà mí ní ngá múké sēzú mívé ātí'bá nẹ̀bị rú
 rĩ pi ní,

āzini mí ní ngá múké sēzú mívé 'bá mī rụ íngú'bá
 rĩ pi ní,

í'dózú ẹ̀zị be mādā rĩ pi vúgá, cīngbá cazú
 ẹ̀zị be ambugu rĩ pi vúgá rĩ ícá gí,

sà 'dīri gé, mi 'bá ũnjīkānyā 'o'bá nyōókú drìgè
 nōgó rĩ pi ú'dị ũdrā rá.”

19 Kúru ĩ ní Jó Múngú vé 'bũ gé 'dāá rĩ zịzú, á
 ndre sōndúkū Múngú vé ũndī ruzú rĩ Jó Múngú
 vé rĩ agá 'dāá. Á ndre āngū rĩ ga lókúlókú, ũvi ní

lĩzú, dīngídīngí ní āngũ ayazú, fí ní í'dózú dāzú
ũnjí ũnjí.

12

Ūkú rĩ pi vé tã ngá ātra rĩ be rĩ

¹ Tã āyāzú āyāyā ni ní 'i i'dazú 'bũ gé 'dǎá. Á ndre ũkú āzi su ũtú kuú 'î rú'ba gá, su kũlá línýā be mụdrị drị ni ịrị kuú 'í drịgé, 'bā 'î pá kuú mbāā rĩ drịgé.

² Ūkú rĩ ā 'a mba kílíkílĩ, lē tītītĩ, mvá rĩ kǎ í'dó ịfũú, tīngará rĩ vé āzó sī, ũkú rĩ ní trezú ụ'dụkọ be ụrụ 'dǎá.

³ Tã āyāzú āyāyā ni āzi ní kpá 'i i'dazú 'bũ gé 'dǎá dīí. Á ndre ngá ātra āmbúgú āmbúgú rú'ba be ika, drị ni pi ézịrị, ú'yú ni pi mụdrị, úsú kũlá ézịrị kú 'í drịgé sī.

⁴ Ngá ātra 'dĩri vé só gbā línýā rĩ pi lụú 'bũ gé 'dǎásí vũ drịgé nǎó, gbā ālu na agá rĩ pi lụú. Ngá ātra rĩ tu pá kuú ũkú lēepi mvá tĩpi rĩ ẹndrẹtị gé, ri tēé, ũkú rĩ kǎdǎ mvá rĩ tĩí, koro 'î te rí ũkú rĩ vé mvá ũdéná rĩ rọlú 'dĩísí rá.

⁵ Ūkú rĩ ní mváná rĩ tizú ágóná, mvá 'dĩri ímụ adri 'bāgú rú 'bá rĩ pi drịgé, ịri ímụ 'bá āngũ rĩ pi agásí rĩ pi ẹ drị ọrú túré aya rú* āmbũgũ ruzú rĩ sī. 'Dụkí mváná rĩ mụú Múngú vúgá 'bũ gé 'dǎá ídri rú, mụú 'bāā Múngú vé lúpá mǎlũngǎ ruzú rĩ gé.

* **12:5** 12:5 Túré aya rú rĩ: Túré aya rú 'dĩri, ị ímụ 'bá ũnjikányā 'o'bá rĩ pi ịrịñā ānị. Ụ'dụ ụdụ vé rĩ gé, Yẹsụ ri ímụ 'bá ũnjikányā 'o'bá rĩ pi ịrịñā rá.

⁶ Ūkú rĩ nga ápá mụụ adrií ãngũ ã'wí cínyáfã rú, Múngú ní údé ìri ní rĩ gé 'dǎá. Múngú ri ìri ã tâ mbaá 'dǎlé ú'dú élifũ ãlu mụdđurũlũ ìrĩ pũkú ázíyá (1,260).

Ē'di 'deēpi 'bũ gé 'dǎá rĩ vé tā

⁷ Kúru ẹ'di ní 'dezú 'bũ gé 'dǎá, Míkāyélē pi ívé mǎlāyíkā rĩ pi be, kōpi ní fizú ẹ'di 'dizú ngá ātra rĩ be, āzini ìrivé mǎlāyíkā ũnjí rĩ pi be.

⁸ 'Bo ngá ātra rĩ pi ívé mǎlāyíkā ũnjí rĩ pi be, kōpívé ũkpō ícọ ku, sē kōpi gōkí vūrā ìsú adrizú 'bũ gé 'dǎlé kuyé.

⁹ Ídrókí ngá ātra rĩ ívé mǎlāyíkā ũnjí rĩ pi be 'bũ gé 'dǎásí rá. Ngá ātra 'dĩri ọtú ìnĩ ì ní zìí ādróko dōku Sātánā rĩ 'i, ìri 'bá rípi 'bá rĩ pi ē mị ũ'bāápi ní, ìri sē 'bá rĩ pi ri fi ũnjíkānyā 'o. Ngá ātra rĩ pi ívé mǎlāyíkā ũnjí rĩ pi be, ídrókí kōpi 'bũ gé 'dǎásí ímụ vū drīgē nōó.

¹⁰ Kúru má ní ú'dúkọ yìzú íbí íkú 'bũ gé 'dǎásí kpōrō be kīnī,

“Nóni pangará íngápi 'bávé Múngú vúgá rĩ,
 ũkpō ìrivé rĩ, mǎlūngā ìrivé rĩ,
 āzini ũkpō Kúrísítō Múngú ní ìpēé rĩ vé rĩ
 ícá gí.

Ādróko ándúru rípi 'bá rĩ pi tōópi Múngú
 ẹndrẹti gé ụtúná pi ìníná be rĩ,
 í'békí nóni ìri ímúzú vū drīgē nōó gí.

¹¹ 'Bá Yésũ ri ẹ'yĩ' 'bá gí rĩ pi ndēkí ādróko ri
 Kābīlō Mvā rĩ vé ārí dǎápi rĩ sī,
 āzini ú'dúkọ Múngú vé kōpi ní ũlūú rĩ sī.
 Sē kōpi rukí āní drāngará ālunáni kuyé.

12 Īmi 'bá céré adri' 'bá 'bũ gé rĩ pi, lē ĩmi adrikí
ãÿĩkõ sĩ.

Īzāngā rĩ adri 'bá adri' 'bá vũ drĩgé rĩ pi ní, āzini
ÿĩ tafu agá rĩ pi ní,
ã'diātāsĩyā ādróko ca ĩmi vúgá vũ drĩgé 'dĩlé
gí.

Īri ĵĩkó be ambamba, nĩ rá sâ 'í ní tã ũnjí 'ozú
rĩ mādāñá."

13 Ngá ātra rĩ kã ndree í'békí 'i vũ drĩgé nŕó gí,
í'dó rii ũkú mvá ágó tĩpi 'dāri droó mužú.

14 'Bo sēkí bĩbĩ āmbúgú āmbúgú rĩ vé ũpələ' bĩ
ĩrĩ 'dĩ'bée ũkú rĩ ní, ā nga rí ānĩ ĩnĩ rĩ ā gārā
gá 'dĩsĩ rá, ā mụ rí adrií āngũ ā'wí cínýáfā rú,
Múngú ní údé kuú ĩri ní, ĩri ā tã mbazú ānĩ ílí
na ẹlĩ sĩ rĩ gé 'dāá, ĩnĩ† rĩ ā 'o rí ĩri ũnjí ku.

15 ĩnĩ rĩ ní ÿĩ wezú 'í tĩ gé sĩ tĩ kuú ÿĩ āmbúgú
dĩpi dđđ rĩ tĩnĩ, ÿĩ rĩ ā 'dụ rí ũkú rĩ mužú 'dĩsĩ
rá.

16 'Bo nyŕŕkú rĩ ko ũkú rĩ ẽ ĩzā, zĩ 'í tĩ kú mgbo,
ÿĩ āmbúgú dđđ dđđ ngá ātra rĩ ní weé ĩfũú 'í tĩ
gé sĩ 'dĩri dđđ fií mužú 'a ni gé 'dāá.

17 Ngá ātra rĩ ā 'a ve ũnjí ũnjí ũkú rĩ ní, 'de
mụđ ẹ'dđ 'dđđ anji ĩmbĩtā ũkú rĩ vé rĩ pi be, anji
'dĩ'bée Múngú vé tãĩmbĩ rụ' 'bá tĩtĩ, rĩ' 'bá tã Yēsũ
ní ímbá rĩ ũlũ' 'bá rĩ pi.

18 Ngá ātra rĩ áwí pá tuú kuú cínýáfā drĩgé ÿĩ
tafu rĩ tĩ gé 'dāá.

13

Ībĩgŕ ĩfũúpi ÿĩ tafu rĩ agásĩ rĩ

† 12:14 12:14 ĩnĩ: ĩnĩ 'dĩri ngá ātra ũkú rĩ droópi rĩ, ĩri ādróko.
'í lā I'dangará 12:9.

1 Má ní gōzú ìbìgò ndrezú, ìri ri ìfū yìí tafu rī agásì, ìri drī be ẹ̀zìrī, ú'yú be mụdrị, ù'yìkí kùlá mụdrị kuú ú'yú ni pi gé sī, sīkí rụ Múngú ri idezú ni drī 'dī'bée rụ' bá gá sī.

2 Ìbìgò má ní ndreé rī índré sū lígí tịni, ìrivé pá vūgá 'dāá rī pi 'bí be, únyófí ni pi zōkí kuú ācoco, tị ni kẹmīrọ vé rī tịni. Ngá ātra rī sē ívé lúpá ìbìgò rī ní, sē ìri ní ùkpō, āzini ùkpō āngū ruzú ni.

3 Á ndre Ìbìgò rī vé drī ālu ni āzó be lē kōdō ìri 'dị drāadrā, 'bo āzó rī gō jaá rá. 'Bá vū drīgé rī pi ārēvú céré ngakí āyāá tǎ 'dīri sī, 'dekí mụú vú ni gé sī.

4 'Bá rī pi céré ngakí rií ngá ātra 'dīri ìnjīí áyu, ā'diātāsīyā ìri ní ívé ùkpō sēé ìbìgò rī ní rī sī. Kọpi 'dekí rií ìbìgò ri ìnjīí kínī, "'Bá ícọpi 'i ù'bīpi ìbìgò be rī ā'di 'i? Ā'di ri ícọ ẹ'dị 'dị ìri be bā nī?"

5 Ā'yìkí ìbìgò ri rií átángá āfú vé ni átá, rií Múngú ri ideé, āzini rií tǎ ìri ní lēé drī ọrúzá rī 'oó caá mbāá be pūkú sụ drī ni ìrī.

6 Átángá ri ìfūú ìbìgò tị gé sī, ri Múngú ri ideé, ri rụ ìrivé rī u'daá, ri vūrā Múngú ní adrizú rī u'daá, āzini ri ìrivé 'bá adri'bá ìri be trú 'bū gé 'dāá rī pi u'daá.

7 Múngú ku ìbìgò rī ẹ'dị 'dị ívé 'bá rī pi be, ā ndē rí kọpivé ùkpō. Sēkí ìri ní ùkpō 'bá rī pi ẹ drī ọrúzá, āngū rī pi agásì, súrú rī pi gé sī, tị āndíāndí rī pi vú sī céré.

8 'Bá céré adri'bá vū drīgé nōgó rī pi ímú ri ìbìgò ri ìnjīí áyu, 'bá 'dī'bée ì ní 'bū pi gbizú vū be rī gé 'dǎlé, sīkí kọpi ā rụ Kābīlō Mvā ì ní 'dị

dráá rĩ vé búkũ ídri vé rĩ agá kuyé.

⁹ 'Bá bí be rĩ, ã yì 'í ní tã 'dĩri.

¹⁰ Dõ ngá rĩ 'yĩngará,

ã 'yĩkí mi,

dõ 'dĩngará,

ã 'dìkí mi.

Ìmi 'bá Múngú vé rĩ pi, lě ìmi úmbékí ésí ìzāngā
rĩ ã nyangará gá, lě ìmi adrikí ùkpó ùkpó ìmivé
ẹ'yĩngará agá.

Ibìgò ìfũ̀pì nyòókú agálésì rĩ

¹¹ Má ní kpá gòzú ìbìgò àzi ndrezú, ìri ri ìfũ̀
nyòókú agálésìla. Ìri ú'yú be ìrĩ sù kābìlò mvá
vé rĩ tìni, 'bo ú'dúkó ni sù ngá àtra vé rĩ tìni.

¹² Ìbìgò ú'yú be ìrĩ 'dĩri 'du ìbìgò drìdrì ú'yú be
mudrì 'dāri vé ùkpò ẹzì ngazú. Ìbìgò ú'yú be ìrĩ
'dĩri lě 'bá vù drìgé rĩ pi céré ẹ ìnjìkì ìbìgò drìdrì
ázó be jaápi gí 'dāri sù ì ní Múngú ri ìnjì rĩ tìni.

¹³ Ìbìgò ú'yú be ìrĩ 'dĩri 'o tã àyāzú àyāyā
ambugu ambugu ni pi rá, sē àcí dđì 'bũ gé 'dāásì
ímù vù drìgé nòó, 'bá rĩ pi ndrekì rá.

¹⁴ Ìbìgò ú'yú be ìrĩ 'dĩri 'o tã àyāzú àyāyā
ambugu ambugu ni pi ìbìgò drìdrì rĩ ã vùrā gá,
'bá vù drìgé nōgò rĩ pi ẹ mị ù'bāzú àní. Lě kòpi
ã údékì ìndrìlìkì ìbìgò drìdrì ázó be adriipi idri
rú 'dāri vé rĩ, kòpi ã rikì ìnjì sù Múngú tìni.

¹⁵ Sēkì ìri ní ùkpò, ã vu rì ẹvìvì ìndrìlìkì ìbìgò
drìdrì rĩ vé ì ní údé 'dāri agá, ã adri rì ídri rú, ã
átá rì átátā. 'Bá gā'bá ìndrìlìkì rĩ ìnjìgá sī rĩ pi, ã
ú'dìkì rì kòpi ùdrāá céré 'dìsì rá.

¹⁶ Ìbìgò ú'yú be ìrĩ 'dāri mī 'bá rĩ pi ùkpò sī,
sē ù'bākì bìlẹmì 'bá rĩ pi ẹ drì ẹndẹpi gé sī, dōku

kôpi ě ɛndrɛtɪ gé sɪ. 'Bá ĩ ní bɪlɛmɪ ũ'bāzú rĩ pi, 'bá ɛzɪ be mādāṅá rĩ pi, 'bá ɛzɪ be ambugu rĩ pi, 'bá ā'bú be rĩ pi, 'bá ngá ākó rĩ pi, 'bá adri'bá tǔgɛrĩ rú ku rĩ pi, āzini 'bá tǔgɛrĩ rú rĩ pi.

¹⁷ Ũ'bākí bɪlɛmɪ 'dĩri kôpi ɛndrɛtɪ gé sɪ, ā'diātāsīyā 'bá rĩ dō bɪlɛmɪ ɪbɪgó drɪdrɪ 'dĩri vé rĩ ākó, ɷzɪ ngá ku, dōku je ngá ku. Bɪlɛmɪ 'dĩri i'da ɪbɪgó rĩ vé rú, dōku ĩrivé kālāfe.

¹⁸ Tā 'dĩri lē 'bá úmĩ be ni, ĩri ícó nĩ áamá rá. 'Bá úmĩ be rĩ ā 'bɪ drɪ kālāfe mǔdǔrǔlǔ ázıyá pǔkú ázıyá drɪ ni ázıyá (666) 'dĩri ndāá ɷsú ká, kālāfe 'dĩri ĩri rú ɪbɪgó drɪdrɪ 'dāri vé rĩ.

14

Kābīlō Mvā rĩ pi ívé 'bá élifū mǔdǔrǔlǔ ālu pǔkú sụ drɪ ni sụ rĩ pi be (144,000)

¹ Kúru má ní Kābīlō Mvā rĩ ndrezú tu pá kuú írā Sionā* drɪgɛ 'dāá, 'bá élifū mǔdǔrǔlǔ ālu pǔkú sụ drɪ ni sụ tukí pá kuú ĩri ā gārā gá, 'bá 'dĩ'bée ĩ ní ĩrivé rú, āzini ɛtɛpɪ vé rú sɪ kôpi ɛndrɛtɪ gé rĩ pi.

² Má ní ú'dúkó yızú ıbı íkú 'bǔ gé 'dāásı, ú'dúkó rĩ lı sǔ kǔlé ní rıı lıı rĩ tıı, dōku ũvi ní rıı lıı rĩ tıı. Ú'dúkó má ní yıı rĩ lı sǔ ĩ ní rıı kǔ'dı coó lıı rĩ tıı.

³ Kôpi rikı úngó ú'dı ni ngoó lúpá mālǔngā vé rĩ ɛndrɛtɪ gé 'dāá, āzini kôpi rikı ngoó ngá sụ ıdri rú rĩ pi ɛndrɛtɪ gé, āzini 'bá ambugu rĩ pi ɛndrɛtɪ gé. 'Bá āzi ícó úngó 'dāri ũnıı ngoó ku, 'yéṅá 'bá élifū mǔdǔrǔlǔ ālu pǔkú sụ drɪ ni sụ (144,000) ĩ

* **14:1** 14:1 Sionā: Sionā ri ĩ kpá zı Yêrúsālémā.

ní paá ũnjĩkãnyã agásĩ vũ drĩgé nōósĩ rĩ pi ícó úngó rĩ ngo nĩ.

⁴ 'Bá 'dĩ'bée 'bá ĩ ní paá ũnjĩkãnyã agásĩ gí, ọwũ 'bã'bá ũkú sĩ ku, ĩ a'bi'bá kú ule, ri'bá Kãbĩlō Mvã rĩ ã vũdrĩ ũbĩ'bá mužú rĩ pi. 'Bá 'dĩ'bée ímú adri Múngú vé ni, āzini Kãbĩlō Mvã rĩ vé ni, kọpi adri sũ ãnyãngã ě drĩ ĩ ní í'dụ sēe Múngú ní rĩ tĩnĩ.

⁵ Kọpi ũnjō ākó, 'bá āzi ícó tã ũnjĩ 'yoó kọpi rụ'bá gá ku.

Mālāyíkã na rĩ pi vé tã

⁶ Má ní gōzú mālāyíkã āzi ndrezú, ĩri ri nga mužú ọrụ 'bũ gé 'dãásĩ, ĩri ri ú'dúkó múké adriipi ũdũ ākó rĩ ũlũ mužú 'bá vũ drĩgé rĩ pi ní, 'bá āngũ āndiāndí rĩ pi agásĩ rĩ pi ní, súrú āndiāndí rĩ pi ní, 'bá átá'bée tĩ āndiāndí sĩ rĩ pi ní.

⁷ ĩri ní átázú ú'dúkó be ọrụ 'dãá kĩnĩ. “Īmi ĩnjĩkĩ Múngú ri, āzini ĩmi íngúkĩ ĩrivé āmbũgũ, ã'diātāsīyã sã ĩri ní tã lizú rĩ ícó gí. Īmi ĩnjĩkĩ Múngú 'bũ pi gbiipi vũ be, yĩ tafu rĩ be, āzini kídĩ rĩ be rĩ.”

⁸ Vũdrĩ ni gé, mālāyíkã ĩrĩ ni ní ímúzú drĩdrĩ 'dãri ã úgóró gá, ĩri ní áyúzú kĩnĩ, “Kũrú āmbúgú Bãbēlónã† adriipi sũ ũkú ọwũ rú rĩ tĩnĩ rĩ í'dé gí, Múngú ě ẹsĩ ve ānĩ rá, ã'diātāsīyã sē

† 14:8 14:8 Bãbēlónã: Lókí Núwã vé rĩ ã vũdrĩ gé, 'bá rĩ pi sikhĩ lágáraka Bãbēlã gá, vũdrĩ ni gé, 'bá rĩ pi gókĩ vũrã rĩ zĩ Bãbēlónã. Ílĩ kárakarã ã vũdrĩ gé, 'bãgú Nēbākãnézã jĩ 'bá Īsērēlē vé rĩ pi ã ọrụkọ mužú āngũ Bãbēlónã vé rĩ gé, iza Yērúsālēmã ri ílĩ mūdũrũlũ tọwũ pũkú ẹzĩrĩ (570) gé, ịsú ákudē tikhĩ drĩ Yēsũ ri kuyé. 'Í lã Í'dóngará 11; 2 'Bãgú 24-25; Dãnyelē 1:1-7.

'bá āngū rī pi agāsī rī pi céré mvukí vinyō ūkú
ōwú rú rī vé rī ìmērèzú ānì.”‡

⁹ Vùdrī ni gé, mālāyíkā na ni ní ímúzá 'dāri ā
úgóró gá, ĩri ní átázú ú'dúkó be ọrụ 'dāá kīnī,
“'Bá rī ĩnjī dō ĩbīgó drīdrī 'dāri, āzini ĩnjī dō
índrīlíkí ĩ ní údé sù ĩbīgó drīdrī 'dāri tịnị rī, āzini
ā'yī dō ĩrívé bīlēmị 'bāá 'í ẹndrẹtị gé dōku 'í
drīgé,

¹⁰ ĩri sē Múngú vé jíkó agaápi rá rī ímú 'í'dé
drī ni gé. ĩ ímú ĩri zā ve ācì ciipi kú nyālú rī sī
mālāyíkā uletere rī ẹndrẹtị gé, āzini Kābīlō Mvá
rī ẹndrẹtị gé.

¹¹ Ācì kọpi ní rizú vezú rī vé ācígā ri nga
múzá ùdū ākó. 'Bá ĩbīgó rī ĩnjī' 'bá, āzini ĩrívé
índrīlíkí ĩnjī' 'bá, dōku bīlēmị ĩbīgó rī vé rú 'í'daápi
rī ā'yī' 'bá rá rī pi, kọpi ĩzāngā nya múzá ùtúná pi
íníná be.”

¹² Tā 'dīri sī, lē 'bá Múngú vé rī pi ā úmbékí
ésì ĩzāngā rī ā nyangára gá, kọpi ā 'dukí tǎimbị
Múngú vé rī ngaá, āzini kọpi ā 'bākí ésì Yésù
drīgé.

¹³ Kúru má ní ú'dúkó yizú íbí íkú 'bū gé 'dāásī
kīnī, “'Í sī tā 'dīri vūgá. Tākiri ri adri 'bá ũdrā' 'bá
Úpí ri ẹ'yī' 'bée gí rī pi ní 'í'dózú āndrū múzá
drīdrī.”

Índrī Uletere rī ní ā'yízú kīnī, “Kọpi ímú uvu
ívé ẹzị ĩ ní ngaá rī ā vùdrī gé rá, ĩ 'bá ālu ālu ũfē
ẹzị ĩri ní ngaá rī vú sī.”

‡ **14:8** 14:8 Sē 'bá āngū rī pi agāsī rī pi céré mvukí vinyō ūkú
ōwú rú rī vé rī ìmērèzú ānì: Tā 'dīri vé íffí, 'bá Bābēlōnā vé rī
pi ríkí 'bá āngū rī pi agāsī rī pi úbé ũnjikānyā ũnjị ni pi 'oó sù ĩ
ní 'oó rī tịnị.

Ī 'bá rĩ pi úmú ĩ tã lì kòpi drĩgé

14 Má ní ìrìbìtì imvesírìlìlì ni ndrezú má ẹ̀ndrẹ̀tì gé 'dǎá, 'bá āzi úrí kuú ìrìbìtì rĩ drĩgé sũ 'Bá MvǎŠ tìnjì, su kũlǎ dábũ rú ni kú 'í drĩgé, rụ méngèlèsì kú 'í drĩgé.

15 Kúru mǎlǎyíkǎ āzi ní ìfũzú Jọ Múngú vé rĩ agá 'dǎásì, ìri ní 'bá úrípi kú ìrìbìtì drĩgé rĩ zìzú ù'dúkò be uru 'dǎá kǐnì, “Mí 'í'dù mívé méngèlèsì mí drĩgé 'dĩri ãnyǎngǎ rĩ lìzú ãní, ã'diǎtǎsìyǎ lókì ãnyǎngǎ ìkũnǎzú nyọ̀òkú drĩgé nọ̀gó rĩ ícǎ gí.”

16 Kúru 'bá úrípi kú ìrìbìtì drĩgé 'dǎri ní ívé méngèlèsì 'í'dúzú ãnyǎngǎ rĩ lìzú ãní nyọ̀òkú drĩgé nọ̀gó.

17 Mǎlǎyíkǎ āzi ní kpá ìfũzú Jọ Múngú vé rĩ agá 'bũ gé 'dǎásì, ìri kpá méngèlèsì cípi cici ni be.

18 Mǎlǎyíkǎ āzi ùkpò be ǎngũ zǎápi ǎcí sǐ ni ní ìmúzú vǔrǎ rọ̀bọ̀nọ̀ zǎzú rĩ gé 'dǎásì, ìri ní trezú gbírìlì mǎlǎyíkǎ méngèlèsì be drĩgé 'dǎri drĩgé kǐnì, “Mí 'í'dù mívé méngèlèsì, mí ùlì vǐnyọ̀ rĩ vé ù'a vũ drĩgé nọ̀gó rĩ pi ãní,* ã'diǎtǎsìyǎ vǐnyọ̀ rĩ pi vé ù'a ka gí, ì tã lì kòpi drĩgé.”

19 Mǎlǎyíkǎ rĩ 'í'dù ívé méngèlèsì, ùlì ù'a vǐnyọ̀ vé rĩ pi céré, 'dù kòpi jǐjì mujú dǎá 'bũ Múngú vé

Š 14:14 14:14 'Bá Mvǎ: Yésũ zì 'i 'Bá Mvǎ lüzú kǐnì, 'i Kúrísitò 'i, 'i mǎlũngǎ rĩ rụ mujú nyonyo. 'Í lǎ Dǎnyélè 7:13-14. * 14:18 14:18 Pẹ̀tì vǐnyọ̀ vé rĩ: Yǎhũdǐ rĩ pi 'dúkì pẹ̀tì vǐnyọ̀ vé rĩ ã tǎ 'bǎá tǎ ǎmbúgú rú, kòpi ri ù'a ni zo vǐnyọ̀ sù rú. Múngú ìpè 'bá Ìsèrélè vé rĩ pi adrì 'bá ívé ni, kòpi ã adrìkì rí sũ pẹ̀tì vǐnyọ̀ vé Múngú ní saá 'aápi ù'a be rĩ tìnjì. Nǎpì pẹ̀tì vǐnyọ̀ vé 'dĩri, sè 'bá tǎìmbì ímbá'bá rĩ pi atala atala rĩ pi drĩgé rĩ pi be nǐkì áamá rá 'yozú kǐnì Yésũ ri ívé tǎ átá. 'Í lǎ Sǎwúmǎ 80:8-16; Ìsáyǎ 5:1-7; Yèrèmíyǎ 2:21; Mátáyó 21:33-46; Mǎrǎkò 12:1-12; Lúkǎ 20:9-19.

jĩkó be rĩ agá.

²⁰ 'Bú rĩ kũrú rĩ gé ãmvélésĩla. Kúru ĩ ní ũ'a vĩnyõ vé rĩ pi utuzú ínĩyú pá sĩ 'bú rĩ agá 'dāá, ārí ní ẹbĩzú ĩfũzú ũ'a vĩnyõ vé rĩ agásĩ. Ārí rĩ dì muzú sũ yĩĩ ãmbúgú dīpi dīdī rĩ tĩnī, kụ mĩtā ĩrĩ vũgá 'dāá, dì caá máyĩlĩ† mūdũrũlũ ālu pũkú ārō (180).

15

Mālāyikā ẹzĩrĩ ĩwõnyókĩ āngũ

¹ Tā 'dĩri ā vũdrĩ gé, má kã āngũ ndreé 'bũ gé 'dāá, á ndre ngá āyāzú āyāyā ni. Á ndre mālāyikā ẹzĩrĩ kōpi ri wõnyókĩ ỳdũ ẹzĩrĩ ũnjĩ ũnjĩ ni pi ĩjĩ ĩmúzú. Wõnyókĩ 'dĩ'bée nga dō 'i deę gĩ, Múngú ẹ ẹsĩ gō veé dī ku.

² Á ndre ngá āzi ọgú sũ múndũrā tĩnī, ĩri dī ācí rú, 'bá ụrụkọ tukĩ pá kuú gārā ni gé. 'Bá pá tu'bá 'dĩ'bée, kōpi 'bá ĩbĩgọ drĩdrĩ rĩ gā'bá ĩnjĩgá sĩ, ĩrivé ĩndrĩlĩkĩ ĩ ní údé rĩ gā'bá ĩnjĩgá sĩ, āzini kālāfe ĩ ní sĩ bĩlẹmĩ rú rĩ ā'yĩ'bá kuyé rĩ pi. Kōpi rụkĩ kũ'dĩ Múngú ní sēé rĩ kú ĩ drĩgé sĩ.

³ Kōpi rikĩ Mósē* adriipi ātĩ'bá Múngú vé rĩ vé úngó ngoó, āzini Kābĩlō Mvā rĩ vé úngó ngoó.

“Úpĩ Múngú Ūkpō 'Dĩpa,

’í 'o tā ambugu ambugu ni pi, āzini tā āyāzú āyāyā ni pi.

† 14:20 14:20 Máyĩlĩ: 'Bá ri ícọ ẹcĩ tu ca máyĩlĩ na sã ālu agá.

* 15:3 15:3 Úngó Mósē vé rĩ: Múngú kã yĩ tafu ika rĩ sēé āngáráwá Ẹjẹpétō vé rĩ pi ĩmũlũú, Mósē ngo úngó Múngú ri íngúzú, ā'diātāsiyā Múngú ní ĩ paá āngáráwá rĩ pi drĩgé sĩ rĩ sĩ. 'Í lā Wũngará 14-15. 15:3 15:3 Sāwũmā 111:2

'Bāgú adriípi āngũ rĩ pi drĩgé rĩ,
tã mí ní 'oó rĩ, ĩri pĩrĩ, āzini ĩri tã áda!

⁴ Úpí, 'bâ ri mi ĩnjĩ, āzini 'bâ ri mĩ rụ íngú.
Mi uletere ó'dúkúlegúsĩ.

'Bá āngũ rĩ pi agá rĩ pi céré ímụ mi ĩnjĩ,
ā'diātāsīyā tã pĩrĩ mívé rĩ i'da 'i kú āmvé.”

⁵ Tã 'dĩri ā vùdrĩ gé, á ndre gākũ ĩ ní tãĩmbĩ
Múngú vé rĩ 'bázú 'a ni gé rĩ 'bũ gé 'dǎá, gākũ
'dĩri Jó Múngú vé rĩ, tị ni zĩ 'i kú mgbọ.

⁶ Mālāyíkā ézĩrĩ ĩfúkí Jó Múngú vé 'dĩri agásĩ
wõnyókí be ézĩrĩ. Kọpi úsúkí ĩ bõngó imve
uletere ni pi sĩ, kọpi ũ'yĩkí gõ dábũ rú ni pi ĩ
cĩcĩ gé.

⁷ Ngá sụ ídri rú 'dĩ'bée āsámvú gé, ālu ni í'dú
ĭgāñá ézĩrĩ dábũ rú ni pi awaá mālāyíkā ézĩrĩ
'dĩ'bée drĩgé sĩ, Múngú adriípi 'dáni'dáni rĩ dǎ
ívé jĩkó ĭgāñá ézĩrĩ 'dĩ'bée agásĩ.

⁸ Jó Múngú vé rĩ ā 'a ọzụ céré kú ācígā rú,
Múngú vé ñingará, āzini ũkpõ ĩrivé rĩ ní 'i i'dazú,
'bá āzi ícó fií āní Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎá ku,
cĩmgbá mālāyíkā ézĩrĩ 'dĩ'bée ũdākí dõ Múngú
vé jĩkó ĭgāñá ézĩrĩ 'dĩ'bée agásĩ rĩ deę gí ká.

16

Múngú vé jĩkó

¹ Á yị ú'dúkọ íbí íkú Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎásĩ,
ú'dúkọ rĩ 'ụ ụrụ 'dǎá, ĩri ri átá mālāyíkā ézĩrĩ rĩ pi
ní kĩnĩ, “Īmi mụkí, ĩmi ũdākí Múngú vé jĩkó tĩpi
kú ĭgāñá ézĩrĩ 'dĩ'bée agá 'dĩri vũ drĩgé 'dǎá.”

² Kúru mālāyíkā drīdrī rī ní ívé ìgāṅá í'dúzá, ìri ní Múngú vé jìkó tīpi kú ìgāṅá agá 'dīri ìdāzú vū drīgé nōó, āzó ní í'dózá 'bá ìbīgò vé bílēmì be kú ì rú'bá gá, rì'bá ìri ìnjī'bá rī pi ã rú'bá nyazú, ásóngará ni aga rá.

³ Mālāyíkā ìrī rī ní ívé ìgāṅá í'dúzá, ìri ní Múngú vé jìkó tīpi kú ìgāṅá agá 'dīri ìdāzú yīi tafu rī agá nōó, yīi rī ē mī újá 'i kaá kuú ārí rú sū 'bá drāpi gí rī vé ārí ní raá rú'bá ni gé sī rī tīni. Ngá ārēvú céré ídri be ẹcì'bá yīi agásì rī pi ũdrākí rá.

⁴ Mālāyíkā na rī ní ívé ìgāṅá í'dúzá, ìri ní Múngú vé jìkó tīpi kú ìgāṅá agá 'dīri ìdāzú yīi ambugu dī'bá dīdī rī pi drīgé, āzini kídí rī pi drīgé nōó, yīi rī pi ē mī újákí ì céré kuú ārí rú.

⁵ Á yì mālāyíkā ì ní 'bāā āmbúgú yīi rī pi drīgé rī ní 'yozú kīnī,

“Tā mí ní lī 'dīri ìri pīri,
mí ọtú anigé, mí āndrū anigé, mí 'Bá Uletere
nī,
ā'diātāsīyā 'í lī tā rī gí.

⁶ 'Bá ũnjí vū drīgé rī pi ú'díkí 'bá Múngú vé uletere rī pi nébī rī pi be,
tā kōpi ní 'oó 'dīri sī,
mí ní kōpi ní ārí sēzú mvuzú āní.”

⁷ Kúru má ní ú'dúkó yizú íbí íkú vūrā rōbōṅō zāzú rī gé 'dāāsī kīnī,

“Úpí Múngú Ūkpō 'Dípa,
tā mí ní lī rī, ìri pīri, āzini ìri tā áda.”

⁸ Mālāyíkā sū rī ní ívé ìgāṅá í'dúzá, ìri ní Múngú vé jìkó tīpi kú ìgāṅá agá 'dīri dāzú ẗtú

mị gé 'dǎá, sē ỳtụ rĩ ní ỳkpõ kozú gbírílílí kọpì ǎ rụ'bá zǎzú.

⁹ Ỗtụ rĩ zǎ kọpì ǎ rụ'bá mǎrĩmǎrĩ, kọpì trikí Múngú wõnyọkí ịpēepi rĩ vé rụ ǎnị rá. Kọpì gǎkí ẹsị ụjágá sị, ǎzini kọpì gǎkí Múngú ri ینگۇگá sị.

¹⁰ Mǎlǎyíkǎ tǔwụ rĩ ní ívé ینگۇگá í'dúzú, ịri ní Múngú vé jíkó tịpi kú ینگۇگá agá 'dĩri ịdǎzú lúpá ịbịgọ drịdrị rĩ vé rĩ drịgẹ nǔó, ینگۇگá ọzụ ịrivé mǎlũngǎ céré, 'bá nyọkú drịgẹ rĩ pi rikí ị ádra nyaá ǎnị ịzǎngǎ ịzǎngǎ rú,

¹¹ kọpì trikí Múngú adriipi 'bụ gé rĩ ǎnị rá, ǎ'diātāsīyǎ ǎzó ị rụ'bá gá rĩ pi ní rií ásó ambamba rĩ sị, 'bo kọpì gǎkí ẹsị ụjágá sị, kọpì kukí ỳnjíkǎnyǎ ị ní 'oó rĩ kuyé.

¹² Mǎlǎyíkǎ ázıyá rĩ ní ívé ینگۇگá í'dúzú, ịri ní Múngú vé jíkó tịpi kú ینگۇگá agá 'dĩri ịdǎzú yị ǎmbúgú dịpi dịdị Yũfērétǎ agá nǔó, yị rĩ nju ǎnị céré, 'bǎgú ینگۇ'bee ỳtụ ní ịfũngará gálésị rĩ pi ǎ zokí rí muzú ívé ǎngáráwá rĩ pi be wọkọ ỳtụ ní 'dezú rĩ gé 'dǎlé.

¹³ Kúru má ní ındrị ỳnjí ndrezú na, kọpì ındrẹkí sụ ụdrụkúdrụ tịni. Kọpì rikí ịfũú ngá ǎtra 'dĩri tị gé sị, ịbịgọ drịdrị rĩ tị gé sị, ǎzini nẹbị ỳnjó rú rĩ tị gé sị.

¹⁴ Kọpì ındrị ỳnjí rì'bá tǎ ǎyǎzú ǎyǎyǎ ni 'o'bá ni pi, kọpì 'de mu 'bǎgú vũ drịgẹ rĩ pi vúgá, kọpì 'bǎgú rĩ pi tra ẹ'dị 'dị ụ'dú ǎmbúgú Múngú Ỗkpõ 'Dịpa vé rĩ gé.

¹⁵ Yẹsụ kĩnị, “Ìmi adrikí ỳrē, ma ímụ ícá dũ sụ ỳgú'bá tịni. ǎyíkõ ri adri 'bá adriipi mị be mgbo, bõngó suúpi 'ì rụ'bá ọzụzú cí, 'ì adri rí rụ'bá be ule ku, ǎzini 'ì drị ǎ nja rí ku rĩ ní.”

16 Kúru índrí ũnjí rĩ pi ní 'bāgú rĩ pi trazú vūrā ãlu gé, vūrā ĩ ní zĩ Ēbérē tị sĩ Ārāmāgédōnĩ rĩ gé.

17 Kúru mālāyíkā ézĩrĩ rĩ ní ívé ĩgāṅá í'dúzá, ĩri ní Múngú vé jĩkó tĩpi kú ĩgāṅá agá 'dĩri dāzú ũlí agá 'dāá. Ụ'dúkọ ní íkúzú Jó Múngú vé rĩ agá 'dāásĩ kpōrō be kĩnĩ, “Tā rĩ 'i ngaápi 'dĩ.”

18 Āngũ rĩ ní gazú má'dámá'dá, āngũ ní lĩzú mgbĩrĩ, ũvi ní ũfízú tǎárĩ, tǎárĩ, āzini dīngídīngí ní āngũ rĩ ayazú ũnjí ũnjí. Í'dózú ĩ ní 'bá gbizú rĩ gé 'dāá, dīngídīngí aya drĩ āngũ sũ 'dĩri tịni kuyé.

19 Dīngídīngí rĩ kǎ āngũ rĩ ayaá ũkpō sĩ, kũrú Bābēlónā vé ũnjĩkǎnyā ní gaá 'a ni gé tré tré 'dĩri ũndĩ 'i caá na, Múngú ígá kũrú Bābēlónā vé āmbúgú 'dĩri ā tǎ, í'dú ívé kópō jĩkó be agá rĩ sēé mvụụ ĩri ní.

20 Āngũ ĩ úlĩ'bá kú ngu yĩ agá rĩ pi áfíkí céré rá, āzini írā rĩ pi gōkí adrií 'dāáyo.

21 Fí ambugu ambugu ni pi ímúkí 'bũ gé 'dāásĩ u'deé 'bá rĩ pi drĩgé, ẹnjīngará ni kílō pũkú tōwụ. 'Bá rĩ pi trikí Múngú ri ānĩ rá, ā'diātāsīyā fĩ ri 'de ũnjí ũnjí.

17

Ūnjĩkǎnyā kũrú Bābēlónā vé rĩ agá rĩ

1 Mālāyíkā ézĩrĩ ĩgāṅá be drĩgé sĩ 'dĩ'bée vé ãlu ni ní ímúzú 'yozú má ní kĩnĩ, “Mí ímú, mâ i'da rí mí ní tǎ ĩ ní lēé lị ũkú ọwụ* rú úrípi kú yĩ kárákará rĩ pi drĩgé rĩ.

* 17:1 17:1 Ūkú ọwụ rú rĩ: Kũrú Bābēlónā vé rĩ, ĩ zị ũkú ọwụ rú rĩ.

2 'Bāgú vū drīgé rī pi 'bākí ǫwū ũkú ǫwú rú 'dīri sī, 'bá la'bée ũkú 'dīri sī rī pi ĩmērēkí ũnjīkānyā rī sī sū ĩ ní ĩmērēé vinyō sī rī tīni."

3 Mālāyīkā rī 'du ma ũkpō Índrí Uleterē rī vé rī sī mužú āngū ā'wí cínyáfā rú rī gé 'dāá, má ní ũkú rī ndrezú úrí kuú ĩbīgō ika† ní drīgé, ĩbīgō rī drī be ézīrī, ú'yú be mužrī, sīkí rú ĩ ní Múngú ri idezú rī kú rú'ba ní gé sī kūrū.

4 Ũkú rī su bōngó ndrōlūndrōlū rú ni, āzini bōngó ika ni. Ũ'yī māyākā dábū rú ǫgú'ba līlī ni pi 'í bī gé, ũ'yī írā ǫgú'ba ǫgúǫgū ni pi 'í umbe gá, ũ'yī ngá dīipi līlī ĩ ní zīi pālī rī pi 'í drīgé, rú kópō dábū rú ũnjīkānyā be agá tré ni kú 'í drīgé. Ũnjīkānyā 'dīri ĩrivé ǫwū 'bāzú agaapi rá rī.

5 Sīkí rú ĩ ní ífífí ní nīi kuyé ní ɛndrɛtī ní gé:

MA KURU ĀMBÚGÚ BĀBĒLÓNĀ VÉ RĪ,
MA ɛNDREPI 'BÁ ǪWU RÚ RĪ PI VÉ RĪ,
ĀZINI MA ɛNDREPI ŨNJĪKĀNYĀ BE
AGAÁPI VŪ DRĪGÉ NŌGÓ CÉRÉ RĪ.

6 Á ndre ũkú rī mvu ārí 'bá Yésū vé tā ũlū'ba ĩ ní ú'dī ũdrāá rī pi vé rī ĩmērēzú.

Má kā ĩri ndreé, sē má ní āyāngará.

7 Mālāyīkā rī ní 'yozú má ní kīnī, "Ngá mí ní āyāzú rī ā'di? Ma mí ní tā ũkú rī vé ĩ ní nīi kuyé, āzini ĩbīgō drī be ézīrī ú'yú be mužrī riipi ĩri 'duúpi 'dāri vé rī ũlū rá.

8 Ǫtú ĩbīgō rī anigé, 'bo nóni ĩri 'dāayo. ĩri ímú ífū 'bú kuúpi ũdū ákó rī agá 'dāásī, ĩ ímú ĩri 'dī drā rá. 'Bá vū drīgé nōgō ĩ ní kōpi ā rú sīi búkū

† 17:3 17:3 ĩbīgō ika: ĩbīgō ika drī be ézīrī, ú'yú be mužrī 'dīri íbī ífūú yīi tafu rī agásī. 'Í lā I'dangará 13:1.

ídri vé rĩ agá kuyé í'dózú ĩ ní vũ rĩ gbingará gá 'dǎá rĩ pi, kôpi kádô ĩbĩgô draápi gí rĩ ndree ífũ gí, kôpi ímú àyā àní ambamba.

9 “Bá adriípi tǎ nĩngará be rĩ, ĩri tǎ 'dĩri vé ífífí nĩ áamá nĩ. ĩbĩgô vé drĩ ézĩrĩ 'dĩ'bée vé ífífí, ĩri ánga ézĩrĩ ũkú rĩ ní úrí drĩ ni gé rĩ, drĩ ézĩrĩ 'dĩ'bée í'da 'bǎgú ézĩrĩ rĩ pi.

10 'Bǎgú tǔwú rĩ pi ũdrǎkí gí, ǎlu ni rụ drĩ mǎlũngǎ rĩ nĩ, ǎzi rĩ ímú drĩ kuyé, 'bo kádô ímú, ĩri ímú mǎlũngǎ rĩ rụ lókí be mǎdǎǎ.

11 ĩbĩgô ótú adriípi ídri rú, draápi gí, gǔópi ífũúpi ídri rú 'dĩri, ĩri 'bǎgú ǎrǔ ni, ĩri ézĩrĩ 'dǎ'bée vé ógúpí, ĩ ímú ĩri 'dị drǎ rá.

12 “Ú'yú mụdrĩ 'dĩ'bée, ĩri 'bǎgú mụdrĩ rĩ pi, kôpi í'dókí drĩ mǎlũngǎ rụú kuyé, ĩ ímú kôpi ní ũkpǔ sē adrizú 'bǎgú rú mǎlũngǎ rụ ĩbĩgô be trú lókí be mǎdǎǎ.

13 'Bǎgú mụdrĩ 'dĩ'bée vé tǎ rií ũsũú rĩ, ĩri céré ǎlu rĩ, kôpi ímú ũkpǔ mǎlũngǎ ruzú rĩ ezĩ ĩbĩgô ní.

14 'Bǎgú rĩ pi ímú ẹ'dị 'dị Kǎbĩlǔ Mvǎ rĩ be, 'bo Kǎbĩlǔ Mvǎ rĩ kôpi ndē rá, ǎ'diǎtǎsĩyǎ ĩri Úpí úpí rĩ pi drĩgé, ĩri kpá 'Bǎgú 'bǎgú rĩ pi drĩgé. ĩri adri 'bǎ 'í ní zĩj, 'í ní ũpěé, ẹsĩ 'bǎ'bée 'í drĩgé rĩ pi be trú.”

15 Kúru mǎlǎyíkǎ rĩ ní 'yozú má ní kĩnĩ, “Yĩ mí ní ndree ũkú ọwú rú ũnjĩkǎnyǎ be rĩ ní úrí drĩ ni gé 'dĩri, í'da 'bǎ bĩtrĩká ǎngũ drĩgé sĩ céré rĩ pi, súrú rĩ pi, ǎzini tị ǎndíǎndí rĩ pi.

16 ĩbĩgô ǎzi mí ní ndree, ǎzini ú'yú mụdrĩ mí ní ndree 'dĩ'bée, kôpi ímú ũkú ọwú rú ũnjĩkǎnyǎ be 'dĩri ngũ ũnjĩ. Kôpi ĩri ũtrũ ku rú'bǎ be ule,

kôpi ímú ĩri nya zǎá rú, kôpi ĩmbítǎ ni zǎ ve áci sǐ.

¹⁷ Múngú 'bǎ tǎ 'dĩri kôpi ĩ ěsǐ agá, tǎ 'í ní lěe rĩ ã nga rí 'i ãní bēsĩnĩ, kôpi ĩ ẹzíkí rí ĩvé ũkpõ mǎlũngǎ ružú rĩ ĩbĩgõ rĩ ní, tǎ Múngú ní átá rĩ ã 'du rí 'i ngaá ãní.

¹⁸ Ūkú ọwú rú mí ní ndree ĩndrĩlĩkĩ agá 'dĩri, ĩri kũrú ãmbúgu Bǎbēlónǎ vé 'bǎgu vũ drĩgē rĩ pi rujipi céré nĩ rĩ 'i."

18

Bǎbēlónǎ vé izangará

¹ Tǎ má ní ndree 'dĩri ã vudrĩ gé, á gõ mǎlǎyĩkǎ ãzi ndree, ĩri ri ĩfũ ímúžú 'bũ gé 'dǎásĩ. Mǎlǎyĩkǎ 'dĩri ĩpēkĩ ĩri ímúžú ũkpõ be, ĩrivé dĩngará ĩngbērē vũ rĩ ĩ drĩ ĩndré kuú uletere.

² Mǎlǎyĩkǎ rĩ ní trežú ú'dũkõ be uru 'dǎá kĩnĩ, "Kũrú ãmbúgu Bǎbēlónǎ vé rĩ iza 'i gĩ káyǎ! Kũrú rĩ újǎ nóni 'i ícǎ vũrǎ ĩndrĩ ũnjĩ rĩ pi ní rizú adrizú ni, áriǎǎ ĩ ní gǎá sĩ rĩ pi ní adrizú ni, ãzini ã'wǎ ũnjĩ rĩ pi ní adrizú ni.

³ 'Bǎ ãngũ rĩ pi agá rĩ pi ārēvú céré mvukĩ vinyõ ũkú ọwú rú* rĩ vé rĩ ĩmērēžú ãní. 'Bǎgu vũ drĩgē rĩ pi céré lakĩ ĩri sĩ rá, ãzini 'bǎ ngǎ ọzĩ 'bǎ vũ drĩgē rĩ pi ícǎkĩ ã'bú be ambamba ĩrivé tǎ ũnjĩ rĩ sĩ."

⁴ Má ní kpá ú'dũkõ ãzi yĩžú íngǎžú 'bũ gélésĩla kĩnĩ,

* **18:3** 18:3 Ūkú ọwú rú rĩ: Cápĩtǎ 'dĩri agá, kũrú Bǎbēlónǎ vé rĩ ĩ zĩ ũkú ọwú rú ni, 'bǎ rĩ pi ní ũnjĩkǎnyǎ 'oó rĩ sĩ. 'Í lǎ I'dangará 14:8.

“Īmi 'bá ma ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi, ĩmi ĩfúkí Bābēlónā
agásĩ āmvé,
lē ĩmi fíkí ĩrivé ũnjĩkānyā 'dĩ'bée agá ku,
ē ĩrĩṅákí rí ĩmi ĩrivé ũnjĩkānyā sī ku.

5 Ūkú ọwú rú rĩ vé ũnjĩkānyā úmú 'i gaá
ambamba.
Ūnjĩkānyā ĩri ní 'oó rĩ pi vé tã 'de Múngú ẹsị
agá 'dǎlé ũnjí.

6 Mí ĩrĩṅā ĩri sū ĩri ní tã ũnjí 'oó 'í ọgǔpìi rú'bá
gá rĩ tĩni,
mí ẹndi ĩri ĩrĩṅāá vú ĩrĩ ũnjĩkānyā ĩri ní 'oó
'dĩri sī,
'í sē ĩri ní jĩkó Múngú vé ĩgāṅá agá 'dĩri
mvuú vú ĩrĩ.

7 Ūkú 'dĩri ri 'i íngú
ā'bú ívé 'í ní ịsú kárákará 'dĩ'bée sī,
lē mī ọcǔ ĩri ĩzāngā nyaá ũnjí ũnjí.

Īri ri 'i íngú 'í ẹsị agá 'dǎá,
'Má úrí kuú 'bá āmbúgú rú,
má adri ọwúzị kuyé,
á ngo áá āluṅáni ku.'

8 Kúru ụ'dú ālu, ĩ ímụ ĩri ịwọnyō,
ĩri ímụ drā rá, ĩri ímụ ri áá ngo,
ẹbírí ri ímụ ĩri fụ ũnjí ũnjí,
āzini ĩri ímụ ve ācí sī mgbĩlímgbĩlĩ.

Úpí Múngú Ūkpō 'Dípa ri ímụ tã lị drĩ ni gé nĩ.”

9 'Bāgú vū drĩgé nōgó ri'bá la'bée ũkú rĩ sī,
āzini āyĩkō ịsú'bá ā'bú ĩrivé rĩ sī rĩ pi, kọpi ímụ
kǔrú Bābēlónā vé rĩ vé zāngará ndre ĩ mị sī, kọpi
ímụ ngo ĩri sī mǐndre be.

10 Īzāngā 'bá Bābēlónā vé rĩ pi ní ímú ịsụ 'dĩri sī, ụrị sī, 'bāgú rĩ pi ímú pá tu ku rárá rú, kọpi 'yo,

“Īzāngā! Īzāngā ri ímú adri kūrú Bābēlónā vé adriípi āmbúgú ũkpō be rĩ ní.

Sāṅá āluṅá agá,

lịkí tã Bābēlónā drịgé gí.”

11 'Bá ri'ba ngá ụzi'ba vũ drịgé nōgó rĩ pi ímú āá ngo ĩzāngā ĩzāngā rú kūrú Bābēlónā vé rĩ ā tã sī, ā'diātāsīyā 'bá āzi gōopi kọpivé ngá jeépi ni 'dāáyo.

12 Kọpivé dábū, aya ọgụ'ba ọgụ'ogụ rĩ pi, írā ājē be ụrụ rĩ pi, mǎyākā ọgụ'ba ọgụ'ogụ ājē be ụrụ rĩ pi, bōngó ũnyĩ be rĩ pi, bōngó ndrōlũndrōlũ rĩ pi, bōngó ọgụ'ba nyilínyilí rĩ pi, bōngó ikaka rĩ pi, peṭi ĩ ní ũsī sū marígó pi tịni ikaka rĩ pi, ngá ārēvú ĩ ní údé ĩwá sị sī rĩ pi, párángi ājē be rĩ pi, aya mālámálá rú rĩ pi, aya rĩ pi, írā imve imve ājē be rĩ pi,

13 ngá ẹjị be ngũ'ba sū tǎngāwúzị tịni rĩ pi, āzini ẹjị be ngũ'ba sū ịngírịṅá tịni rĩ pi, ngá ĩ ní rií zāá ngũ'ba sū ágómvá tịni rĩ pi, mịrẹ rĩ pi, ngá ụrụkọ ngũ'ba ndrịndrị rĩ pi, vinyo rĩ pi, ũdu rĩ pi, fúndru mīnīmīni rĩ pi, ānyá rĩ pi, tị rĩ pi, kǎbīlō rĩ pi, hūsánī rĩ pi, ārābīyā ĩ ní rií useése rĩ pi, tǔgẹrị rĩ pi, 'bá ĩ ní urụú ịjị ẹ'dị gélésīla rĩ pi, kọpivé ngá 'dī'bée, 'bá āzi jeépi ni 'dāáyo.

14 'Bá ri'ba ngá ụzi'ba rĩ pi ní 'yozú 'bá Bābēlónā vé rĩ pi ní kīnī, “Ngá ĩmi ní rií ẹsị 'bāá drị ni gé 'dī'bée āvī nóni ĩmi drịgé sī gí, ā'bú ĩmivé rĩ pi, āzini ngá ũnyĩ be rĩ pi āvī céré gí, ĩmi gōkí ịsụ āluṅáni ku.”

15 'Bá ri'ba ngá ụzi'ba kùrú Bābēlónā vé rī agá ã'bu ísú'ba ambamba rī pi, ụrī sī, kọpi fū mu pá tu ku rará rú, ã'diātāsīyā ī fíkí rí īzāngā rī agá īndī ku. Kọpi ímụ áá ngo īzāngā īzāngā rú.

16 Kọpi ngo ụ'dúkọ be ụru 'dāá,
 “Īzāngā! Īzāngā kùrú āmbúgú Bābēlónā vé rī ní!
 'Bá kùrú rī agá rī pi úsúkí ī bōngó ũnyī be ni pi sī, bōngó ndrōlūndrōlū rú ni pi sī, bōngó ikaka ni pi sī,
 kọpi ũ'yīkí māyākā dábū rú ógú'ba līlī ni pi ī bī gé, ũ'yīkí írā ógú'ba ógú'gū ni pi ī umbe gá, ũ'yīkí ngá dīpi līlī ī ní zī pālī rī pi ī drīgé.

17 Mívé ã'bu kárakarā 'dī'bée ī ímụ iza sā ālu agá.”

Ūgalaku kúlúmgbā ē drī ko'ba rī pi ārēvú céré, 'ba kúlúmgbā újī'ba rī pi be, āzini 'ba éci'ba kúlúmgbā sī ngá ụzi'ba rī pi be céré, kọpi fū kùrú Bābēlónā vé rī agásī ụrī sī, kọpi mu pá tu rará rú.

18 Kọpi kádō ímụ ācígā kùrú Bābēlónā vé rī ní vezú rī ndreé, kọpi útré ụ'dúkọ be ụru 'dāá, kọpi 'yo, “Kùrú āzi nyo kùrú āmbúgú 'dīri ndēepi ni anigé?”

19 Kọpi nyọkú úmvú ī drīgé, kọpi ngo īzāngā īzāngā rú ụ'dúkọ be ụru 'dāá, kọpi 'yo,
 “Īzāngā! Īzāngā kùrú āmbúgú Bābēlónā vé rī ní!
 'Bá éci'bée kúlúmgbā sī yī tafu rī agásī rī pi ísúkí ã'bu 'a ni gé ambamba.
 Izakí kùrú rī sàjá ālu agá!”

20 'Bo ĩmi mālāyíkā adri'ba 'bũ gé 'dĩ'bée, lē ĩmi adrikí āyĩkō sī. ĩmi 'bá Múngú vé adri'ba ule rĩ pi Yésũ vé 'bá áyúāyũ rĩ pi be, āzini nēbĩ rĩ pi be, lē ĩmi adrikí āyĩkō sī, ā'diātāsīyā Múngú ĩrĩñā 'bá kũrú Bābēlónā vé rĩ agá rĩ pi tā kōpi ní 'oó ĩmi ní ũnjí rĩ sī.

21 Mālāyíkā āzi ũkpō be ni í'dú írā āmbúgú, ĩri ní 'bezú yĩ tafu rĩ agá 'dāá. ĩri ní 'yozú kīnī,
 “Mi kũrú āmbúgú Bābēlónā vé rĩ,
 Múngú ri ímú mi iza ũkpō sī rá,
 gōkí mi ísú ndreé dī ku.

22 Ụ'dúkọ kũdĩ vé ni, ụ'dúkọ 'bá úngó ngo'ba ni pi vé ni, ụ'dúkọ jēlēgú vé ni, āzini ụ'dúkọ gūké vé ni
 gōkí yĩ mí agá dī ku.

'Bá úmī be ẹzị ngaápi mí agá ni
 gōkí ísú dī ku.

Írā ngá 'yìzú ni vé ụ'dúkọ
 gōkí yĩ mí agá dī ku.

23 Lámā vé ācī gō dī mí agá dī ku.

'Bá ĩ je'ba ú'dí rú rĩ pi
 gōkí mụú adrií mí agá dī ku.

Mívé 'bá ándúru ngá je'ba, āzini ngá ụzị'ba rĩ pi
 ā rú kụkụ vū drīgé nōgó.

Mívé ũjōgū sī, 'í ri 'bá āngū rĩ pi agásī rĩ pi
 ẽ mị ũ'bāá fí ũnjīkānyā agá.

24 Múngú ĩrĩñā Bābēlónā ri, ā'diātāsīyā

nēbĩ rĩ pi, 'bá Múngú vé rĩ pi,
 āzini 'bá Múngú vé ĩ ní ú'dí vū drīgé nōgó rĩ pi,
 kōpivé ārí dā kũrú 'dāri agá.”

19

'Bá 'bũ gé 'dālé rĩ pi íngúkí Múngú ri

¹ Tā 'dĩ'bée ã vùdrĩ gé, á yì ú'dúkọ íbí íkú 'bũ gélésīla sũ 'bá bĩtríká pi vé ni tịni. Kọpi rikí átá ú'dúkọ be ụrụ 'dāá kínĩ,
“Hālélúyā!

Lē 'bā íngúkí Múngú ri, ùkpō 'bá rĩ pi pazú rĩ,
ĩri vúgá.

² Múngú vé tã lị rĩ, ĩri tã áda āzini pịrị.

Ĩrĩñā ũkú ọwụ rú rĩ,
ā'diātāsīyā ĩri ní 'bá vũ drĩgé rĩ pi ẽ drĩ izaá
ívé ọwụ sī rĩ sī.

Múngú ri tã lị drĩ ni gé,
ĩri ní átí'bá Múngú vé rĩ pi ú'dị rĩ sī,”

³ Kọpi ní ọ'úzá kínĩ,
“Hālélúyā!

Ācígā ngaapi kùrú āmbúgú rĩ agásĩ rĩ,
ĩri nga mụzú ụrụ 'dāá ụdụ ākó.”

⁴ 'Bá ambugu pụkú ĩrĩ drĩ ni sụ, āzini ngá ídri
be sụ rĩ pi ní kũmūcí ũtịzú vūgá Múngú úrípí
ívé lúpá mālūngā vé rĩ drĩgé rĩ ĩnjịzú, kọpi rikí
ọ'ú kínĩ,

“Āmīnā, Hālélúyā!”

⁵ Kúru ú'dúkọ ní íkúzú vūrā lúpá Múngú vé rĩ
gé 'dāásĩ kīnĩ,

“Īmi ĩrivé átí'bá ẹzị be mādā, āzini ẹzị be
āmbúgú ĩri ĩnjị'bá rĩ pi,

lē ĩmi íngúkí Úpí Múngú ri íngúngū!”

⁶ Kúru má ní gōzú ú'dúkọ āzi yìzú ọ'ú sũ 'bá
bĩtríká pi vé ni tịni, kùlé ní líí rĩ tịni, dōku ũvi ní
gaá líí rĩ tịni, kọpi rikí ọ'ú kínĩ,

“È íngúkí Múngú ri,
 ã'diātāsīyā 'bávé Úpí Múngú Ūkpō 'Dípa ri
 āngũ rụ nĩ.

⁷ Lē 'bâ únjíkí, āzini 'bâ adrikí āyĩkō sī,
 āzini 'bâ íngúkí Múngú ri,
 ã'diātāsīyā sâ Kābīlō Mvā rī ní lēzú ũkú jezú rī
 ícá gí,
 ũkú ọmúrúgọ* rī útú 'i kú ũrē gí.

⁸ Sēkí ũkú ọmúrúgọ rī ní bōngó ule ũnyĩ be ni
 suú.”
 (Bōngó ule ũnyĩ be rī vé ífífí, ìri tã pịrị 'bá Yēsũ
 ri ẹ'yĩ' bá gí rī pi ní 'oó rĩ.)

⁹ Kúru mālāyíkā rī ní 'yozú kīnī, “'Í sī tã 'dīri,
 āyĩkō ri adri 'bá ĩ ní zị ímú Kābīlō Mvā rī vé ụmũ
 ũkú jezú rī ã nyangára gá rī pi ní.” Mālāyíkā rī ní
 kpá gōzú 'yozú kīnī, “Tã 'dī' bée tã áda, Múngú
 átá nĩ.”

¹⁰ Má ní kúru kūmūcí ũtịzú vūgá mālāyíkā rī
 ñnjịzú, 'bo ìri ní 'yozú má ní kīnī, “È ñnjíkí ma ku!
 Mí ñnjị 'yéńá Múngú ri áyu! Ma átí' bá sụ mí tịni,
 āzini 'bá céré Yēsũ ri ẹ'yĩ' bá gí ìrivé tã ũlũ' bá rī
 pi tịni. Ūkpō Índrị Uleterē rī vé rī ású dō 'bá rī
 gí ká, ìri íbí Yēsũ vé tã ũlũ ndō.”

'Bá njuúpi hūsánĩ imve sī rī

¹¹ Á ndre 'bũ rī zị 'í tị kú mgbo, hūsánĩ imve
 tu pá kuú 'dālé. 'Bá njuúpi hūsánĩ rī sī rī† rụ ni
 “'Bá ẹsị 'bāápi tã drịgé áco ni,” āzini “'Bá riípi tã

* **19:7** 19:7 Ūkú ọmúrúgọ: Ūkú ọmúrúgọ 'dīri vé ífífí, ìri 'bá Yēsũ
 ri ẹ'yĩ' bá gí rī pi. † **19:11** 19:11 'Bá njuúpi hūsánĩ imve sī rī:
 'Bá njuúpi hūsánĩ imve sī rī Yēsũ 'i.

áda 'oópi ni." Īri tã lì pìrì, āzini Īri 'bá ẹ'dí 'dìipi ni.

¹² Mì ni ri dī sū ācì tìni, úsú kùlá kú 'í drìgé kárakarà, sīkí rú rú'bá ni gé, 'bo 'bá āzi nī rú rī vé ífífí kuyé, 'yéńá nī ìngá nī.

¹³ Su bōngó akoóko rùkù ĩ ní suú ārí agá ni, ĩrivé rú Ụ'dúkọ Múngú vé rī 'i.

¹⁴ Mālāyíkā 'bù gé ri'bá únjú'bá hūsánī sī mụzú ẹ'dí gé 'dī'bée 'dekí ĩri ā vùdrī gé, kòpi úsúkí ĩ bōngó ule imve imve ni pi sī.

¹⁵ Ịlì āco cípi cici ni íkpú 'bá njuúpi hūsánī rī sī rī tì gé sī, úlì 'bá āngū rī pi drìgé rī pi u'deé vūgá, "Īri ímụ kòpi ē drī ọrú túré aya rú ni sī." Īri jīkó Múngú Ụkpò 'Dípa vé rī i'da ũ'a vinyọ vé rī pi utuzú ínỳízú 'bù agá 'dāá.

¹⁶ Sīkí rú ĩrivé bōngó akoóko rùkù rī ā rú'bá gá, āzini ụ'dú ni gé 'dínì, "Bāgú adriípi 'bāgú rī pi drìgé rī, Ụpí adriípi úpí rī pi drìgé rī."

¹⁷ Á ndre mālāyíkā tu pá kuú ụtú drìgé, ri áyú ụ'dúkọ be ụrụ 'dāá āríná unga'bá ụrùgé gé ũlì agá rī pi ní kīnī, "Īmi trakí ĩmi ímụ ụmụ āmbúgú Múngú ní 'bāá rī ā nyangará gá.

¹⁸ Īmi nyakí 'bāgú rī pi, ũgalaku rī pi, āngáráwá rī pi, hūsánī rī pi, 'bá únjú'bá hūsánī sī rī pi, 'bá adri'bée túgẹrī rú ku, āzini túgẹrī rú rī pi, 'bá adri'bá ẹzì be mādāńá, āzini ẹzì be ambugu rī pi."

¹⁹ Kúru má ní ìbìgọ drìdrì ĩfũúpi yī tafu rī agásī rī ndrezú, 'bāgú vū drìgé rī pi be, ĩvé

ãngaráwá rĩ pi be, kôpi trakí ĩ, kôpi lěkí ẹ'dị 'dị 'bá njuúpi hūsánĩ imve sĩ rĩ be, āzini ĩrivé ãngaráwá rĩ pi be.

²⁰ Rukí ĩbĩgọ rĩ ívé nẹbĩ ũnjọ rú rĩ‡ be, ú'békí kôpi ĩrĩtrọ ídri rú ácí cípi kú nyālũ rĩ agá. Nẹbĩ 'dĩri ándúru tá āyāzú āyāyā ni 'oópi ĩbĩgọ ā vūrā gá rĩ, ũ'bā 'bá rĩ pi ẹ mị sẹzú ĩ ní bĩlẹmị ĩbĩgọ vé rĩ ũ'bāzú kôpi ā rú'bá gá sĩ nĩ, āzini sẹ 'bá rĩ pi rikí ĩbĩgọ vé ĩndrĩlĩkí ĩ ní údé rĩ ĩnjĩ.

²¹ Ú'díkí ĩbĩgọ rĩ vé ãngaráwá rĩ pi ẹ ĩmbĩtā ũdrāá céré ĩlĩ áco ĩfũúpi 'bá úrĩpi hūsánĩ drĩgé 'dāri tị gélésĩ rĩ sĩ. Ārĩṅá rĩ pi ārěvú céré 'dekí rĩ kôpivé āvũ teé.

20

'Yíkí ādróko ri ílĩ élifũ ālu

¹ Á ndre mālāyíkā āzi ālu ni ri ísị ímúzú 'bũ gé 'dāásĩ vūgá nōó, rụ mǎfūtá 'bụ kụúpi ụdũ ákó rĩ ẹ tị zĩzú rĩ kú 'í drĩgé, āzini rụ ímvě kú 'í drĩgé.

² ĩri ní ngá ātra 'dĩri ruzú úmbézú ímvě rĩ sĩ ílĩ élifũ ālu. Ngá ātra 'dĩri, ĩri ĩnĩ ọtú ụkụ 'dāri, ĩri ādróko 'i, dōku Sātánā 'i.

³ Mālāyíkā rĩ ní ngá ātra 'dĩri 'dụzú 'bezú 'bụ kụúpi ụdũ ákó rĩ agá, ĩri ní 'bụ rĩ ẹ tị mbĩzú ngá āzi sĩ mgbé, ādróko ā ũ'bā rí 'bá vũ drĩgé nōgọ rĩ pi ẹ mị ku cĩmgbá cazú ílĩ élifũ ālu rĩ vé ụdũ gé. Tá 'dĩ'bée ā vudrĩ gé, ĩ kúru ĩri ọyụ ĩfũ āmvé lókíná be mǎdā.

‡ 19:20 19:20 Nẹbĩ ũnjọ rú rĩ: Nẹbĩ ũnjọ rú 'dĩri, ĩ kpá ĩri zị ĩbĩgọ ĩfũúpi nyọkụ agálésĩla ni. 'Í lǎ I'dangará 13:11-15.

4 Kúru má ní lúpá ɔrukọ ndrezú, 'bá úrí'bá lúpá rĩ pi drĩgé rĩ pi, sě́kí kọpi ní ũkpō tā lizú rĩ. Á ndre 'bá ĩ ní kọpi ẹ drĩ úlí Yésù vé tā ũlũngará ã tā sĩ rĩ pi, āzini ọ'dụkọ Múngú vé rĩ ã ũlũngará ã tā sĩ rĩ pi, ịbĩgọ rĩ ịnjị'bá kuyé rĩ pi, āzini ịrívé ịndrịlịkí ịnjị'bá kuyé rĩ pi, ịrívé bīlẹmị ã'yī'bá ũ'bā'bá ĩ ẹndrẹtị gé kuyé, dọku ĩ drị ágélé gá kuyé rĩ pi, kọpi ینگákí gōó یدri rú mālũngā rụy Kúrísítō be ca ılı́ ẹlífũ ālu.

5 'Dĩri ینگángará یدri rú drịdrị rĩ. 'Bá rĩ pi ẹ ịmbítā ینگákí gōó یدri rú kuyé cĩngbá ılı́ ẹlífũ ālu vé ọdụ gé.

6 Tākiri ri adri 'bá uletere adri'bá ینگángará drịdrị 'dāri agá ındĩ rĩ pi ní. Drāngará ımụpi vúlé 'dĩ rĩ, ịri drāngará ịrĩ ĩ ní vezú āní ācĩ sĩ rĩ, kọpi gōkí fíí 'a ni gé ku. Kọpi ımụ mālũngā rụ adrizú atala rú Múngú be, āzini Kúrísítō be, ca ılı́ ẹlífũ ālu.

Ịrĩnākí Sātánā ri

7 ılı́ ẹlífũ ālu 'dĩri kādō deẹ, ĩ kúru Sātánā ri ọyọ ịfũ 'bụ kụyipi ọdụ ākó rĩ agásĩ āmvé.

8 Ịri kúru mụ 'bá rĩ pi ẹ mị ũ'bā mụzú āngũ rĩ pi agásĩ vū drĩgé sĩ cére, āngũ ịri ní mụy 'bá rĩ pi ẹ mị ũ'bāzú 'dĩ'bée ĩ zị Gógĩ, āzini Māgógĩ. Ịri ımụ kọpi tra mụ ẹ'dị 'dịngará gá, kọpivé kālāfe ambamba ícókí lǎá bā ku.

9 Á ndre kọpi 'dekí mụy āngũ āmbúgú rĩ agásĩ, mụkí 'bá Múngú vé rĩ pi ceé kųrú Múngú vé lẹlẹ rĩ agá 'dǎá. 'Bo ācĩ ní ینگázú 'bụ gé 'dǎásĩ, lụzú kọpi drĩgé, kọpi zǎzú vezú mgbīlimgbīlị.

¹⁰ ãDróko kôpi ã mị ã 'bãápi 'dĩri, 'dukí ãri 'beé ãcí ciípi kú nyãlũ 'dĩri agá, ãcí 'dĩri ã ní ãbĩgô pi ú'bézú nãbĩ ãnjó rĩ be 'a ni gé rĩ. Kôpi ãzãngã nya 'dãlé ãtũjã pi ãnĩjã be ãdũ ãkó.

Lìkí tã 'bã ãdrã'bã gí rĩ pi drĩgã

¹¹ Kúru má ní lúpã ãmbúgú imvesírĩlí ni ndrezú, 'bã ãzi úrí kuú drĩ ni gé. 'Bũ pi vũ be ngakí ápã ãndrẽtĩ ni gé sĩ rá, kôpi gôkí ãndrã kuyé.

¹² Á ndre 'bã ãdrã'bã gí ẽzĩ be ãmbúgú, ãzini ẽzĩ be mãdãnjã rĩ pi tukí pá kuú lúpã Múngú vé rĩ ãndrẽtĩ gé. ã ní búkũ rĩ pi ãzĩzú, ã ní kpã gôzú búkũ ãdri vé rĩ zĩzú. Lìkí tã 'bã ãdrã'bã gí rĩ pi drĩgã tã kôpi ní 'oó rĩ vú sĩ sũ ã ní sĩ búkũ rĩ pi agá 'dãã rĩ tĩnĩ.

¹³ ãvũ yĩ tafu agá rĩ pi ní ãfũzú ãmvé, ãvũ rĩ pi ãfúkí vũrã 'bã ãdrã'bã gí rĩ pi vé ãndrĩ ní ãdrizú rĩ agãsĩ ãmvé, lìkí 'bã ãlu ãlu vé tã, tã ãri ní 'oó rĩ vú sĩ.

¹⁴ Drã, ãzini vũrã 'bã ãdrã'bã gí rĩ pi vé ãndrĩ ní ãdrizú rĩ, ã ãmú kôpi 'dũ ú'bã cérã ãcí ciípi kú nyãlũ 'dĩri agá. ãcí ciípi kú nyãlũ 'dĩri, ãri drãngará ãrĩ rĩ.

¹⁵ 'Bã ã ní rú ni sĩ búkũ ãdri vé rĩ agá kuyé rĩ, 'bekí ãri ãcí ciípi kú nyãlũ 'dĩri agá gí.

21

'Bũ ú'dí, ãzini vũ ú'dí rĩ

¹ Kúru má ní 'bũ ú'dí ndrezú ãzini vũ ú'dí ndrezú. 'Bũ drĩdrĩ rĩ pi vũ drĩdrĩ rĩ be, kôpi áfikí 'dĩsĩ rá. Yĩ tafu rĩ áfĩ kpã rá.

² Má ní kǔrú uletere Yẽrusãlémã ú'dí rĩ ndrezú, ìri ri ísì ímúzú 'bũ gé Múngú vúgá 'dãásì vũgá nõó, sũ òmúrúgò 'i úsúpi kònjúkònjú ícòpi ágó vé ni gí rĩ tịnì.

³ Á yì ụ'dúkò íbì íkú lúpá mǎlũngã vé rĩ gé 'dãásì kpõrò be kĩnĩ, “Í ndre drĩ ká, Múngú ísì nóni ívé 'bá rĩ pi ãsámvú gé gí, Ìri ímú adri kòpi be trú ãlu, kòpi ímú adri 'bá ìrivé ni, ìri kpá adri Múngú kòpivé ni.

⁴ Ìri ímú kòpivé mǎndrẹ údé kòpi mì gé sĩ rá, drǎngará ri gò adri 'dãáyo. Ìzǎngã nyangará, ãá ngongará, ãzini rú 'bá ásóngará ri gò adri 'dãáyo, tǎ ụkú rĩ ã vúgú 'i dejepi 'dĩ.”

⁵ 'Bá úrípi lúpá mǎlũngã vé rĩ drĩgé rĩ ní 'yozú kĩnĩ, “Ma ngá ãrěvú újá céré ícá ú'dí!” Kúru ìri ní 'yozú má ní kĩnĩ, “Í sĩ tǎ 'dĩri vũgá, ụ'dúkò 'dĩri, ìri tǎ áda ì ícò ẹsì 'bǎ drĩ ni gé rá.”

⁶ Ìri ní 'yozú má ní kĩnĩ, “Tǎ rĩ nga 'i gí. Ma Álĩfǎ 'i, ãzini Òmégã 'i, má í'dó tǎ rĩ pi ãrěvú céré nĩ, ma kpá de nĩ. 'Bá yǐ ụvǎ ní nděe rĩ, ma ìri ní yǐ ídri sěepi rĩ sě mvụ pírini.

⁷ 'Bá ãdróko ri nděepi rá rĩ, ìri drĩlé múké ịsú rá, ma adri Múngú ìrivé ni, ìri adri mvá mávé ni.

⁸ 'Bo 'bá adri 'bá ụrì rú rĩ pi, 'bá Yẹsũ ri ẹ'yĩ 'bá kuyé rĩ pi, 'bá yǐkì be ùnjí rĩ pi, 'bá ǎngũ ú'dí 'bá rĩ pi, 'bá ọwụ rú rĩ pi, 'bá újógú rú rĩ pi, 'bá ngá ì ní údé múngú rú rĩ ìnjì 'bá rĩ pi, 'bá ùnjó rú rĩ pi be céré, ì kòpi 'be ǎcí cípi kú nyǎlũ rĩ agá. 'Dĩri drǎngará vú ìrĩ rĩ.”

⁹ Mǎlǎyíkǎ ẹzìrì Múngú vé ìgǎná wọnyókì be

agá rĩ ru'bée ĩ drĩgé rĩ pi vé ãlu ní ímúzá má vúgá nõó, ĩri ní 'yozú kĩnĩ, “Mí ímú, ma mí ní Kābĩlõ Mvã rĩ vé õmúrúgõ i'da rá.”

¹⁰ ĩri ní ma 'duzú jizú Índrĩ Uletere rĩ vé ũkpõ sĩ írã zõopi urugégé 'dãá ni drĩgé, ĩri ní má ní kũrũ uletere Yẽrúsãlémã ú'dĩ rĩ i'dazú, ĩri ri ísĩ ímúzá 'bũ gé Múngú vúgá 'dãásĩ vúgá nõó.

¹¹ Dĩ õgũ sũ Múngú ní dĩĩ õgũ põwũpõwũ rĩ tĩnĩ, ĩrivẽ dĩngará sũ írã ũnyĩ be õgũpi nyilĩnyilĩ ĩ ní zĩ jásĩpã rĩ tĩnĩ, ĩri uletere õgũ sũ mũndũrã tĩnĩ.

¹² Sĩkĩ gãrã ni kání ãbi rú ni sĩ kũrũ urugégé 'dãá, ĩri kẹtĩ be mũdrĩ drĩ ni ĩrĩ, ũ'bãkĩ mālãyĩkã ãlu ãlu kẹtĩ mũdrĩ drĩ ni ĩrĩ 'dĩ'bée gé sĩ céré, sĩkĩ rú sũrũ mũdrĩ drĩ ni ĩrĩ Ísẽrelẽ vé 'dĩ'bée vé rĩ kú kẹtĩ 'dĩ'bée rũ'bã gã sĩ.

¹³ Kẹtĩ na ni pi ỳtũ ní ífũngará gálésĩla, na ni pi ỳrũlėsĩla, na ni pi ándrėlėsĩla, na ni pi ỳtũ ni 'dengará gálésĩla.

¹⁴ Kání ãbi rú ĩ ní sũ kũrũ rĩ ã gãrã gã sĩ kũrũ rĩ, sĩkĩ írã mũdrĩ drĩ ni ĩrĩ, ĩ ní rizú jó ã ndũ ã'bãzũ ũkpõ ũkpõ ni pi drĩgé. Sĩkĩ Kābĩlõ Mvã rĩ vé 'bã áyũãyũ mũdrĩ drĩ ni ĩrĩ rĩ pi vé rũ ãlu ãlu írã 'dĩ'bée rũ'bã gã sĩ.

¹⁵ Mālãyĩkã átãpi má be rĩ, ĩri aya dábũ rú ngã ỳ'bĩzũ ni be 'ĩ drĩgé kũrũ rĩ ỳ'bĩzũ ãnĩ, kẹtĩ rĩ pi be, ãzini kání ãbi rú rĩ be.

¹⁶ Kũrũ rĩ cúngã be sũ, zõngará ni pi pĩngará ni be céré trõtrõ. Mālãyĩkã rĩ ní kũrũ rĩ ỳ'bĩzũ aya dábũ rú 'ĩ drĩgé 'dĩri sĩ, ỳ'bĩ ĩri caá máyĩlĩ élifũ ãlu mũdũrũlũ sũ (1,400). Zõngará ni pi pĩngará ni be, tũngará ni urũlé rú rĩ be kõpi zõkĩ

céré trôtrô.

¹⁷ Mālāyikā rī ní kpá aya dábũ rú ngá ỳ'bǐzú rī i'dúzá kání ābi rú rī ỳ'bǐzú āní, kání ābi rú 'dīri vé tengará pá ágélé mụdđrũlũ ỉrỉ mụdrỉ drỉ ni áziyá (216).

¹⁸ Kání ābi rú 'dīri ũ'bākí ỉri írá ógúpi ógúõgũ ỉ ní zị jásĩpā rī sī. Sịkí kũrú rī dábũ áda ógúpi sũ mụndũrā tịnị rī sī.

¹⁹ Ũ'bākí írá mụdrỉ drỉ ni ỉrỉ ógú'ba ógúõgũ ni pi írá ỉ ní kũrú rī vé kání ābi rú rī ā ndụ ā'bázú rī pi ā rụ'ba gá sī. Ālu ri ỉ zị jásĩpā, ỉrỉ rī sāpírā, na rī kālēsędónĩ, sụ rī ēmērālídō,

²⁰ tọwụ rī ónĩkísĩ, áziyá rī kārīnēlĩyā, ẹzịrỉ rī kīrīsólítē, ārō rī bērlō, úrōmĩ rī tōpázĩ, mụdrỉ rī kīrīsōpũrásĩ, mụdrỉ drỉ ni ālu rī jāsīnītĩ, mụdrỉ drỉ ni ỉrỉ rī āmētāsítĩ.

²¹ Kẹẹtị mụdrỉ drỉ ni ỉrỉ 'dĩ'bée, údékí ngá imve ógú'ba ógúõgũ ỉ ní zị pālĩ ni pi sī. Pālĩ ālu rī údé kẹẹtị ālu. Lẹtị āmbúgú kũrú rī vé rī, údékí dábũ áda ógúpi mụndũrā rú ni sī.

²² Á ndre jó Múngú vé ni kũrú rī agá 'dāá kuyé, ā'diātāsīyā Úpí Múngú Ũkpō 'Dịpa ri Kābīlō Mvā rī be, kọpi Jó Múngú vé rī.*

²³ Kũrú rī agá 'dāá, lē ỳtú ku, lē mbāá ku, ā'diātāsīyā Múngú ri dđ āngũ ỉmgbērē kũrú rī agá 'dāá nĩ, āzini Kābīlō Mvā rī dđ āngũ ỉmgbērē uletere kũrú rī agá 'dāá nĩ.

²⁴ 'Bá vũ drịgé rī pi ímụ ẹcị kọpi ní dđĩ āngũ ỉmgbērēé kuú uletere rī sī, 'bāgú vũ drịgé rī pi

* **21:22** 21:22 Kọpi Jó Múngú vé rī: Tā 'dīri vé íffí, Múngú pi Yésũ be, kọpi ri adri kũrú rī agá 'dāá. 'Bá rī pi ícọ kọpi ỉnị vūrā céré gá sī.

ímụ ìvé ã'bú íjì Múngú ri ñnjìzú, ãzini Kãbĩlõ Mvã rĩ ñnjìzú.

²⁵ Sã céré, kũrú rĩ vé kání ãbi rú rĩ vé kẹ̀tì rĩ pi adri mgbo, ùpĩkí ku, ã'diãtãsiyã ñnĩná gõ adrií 'a ni gé 'dãá ku.

²⁶ 'Bá vũ drĩgè rĩ pi céré ímụ ìvé ã'bú íjì Múngú ri ñnjìzú Kãbĩlõ Mvã rĩ be kũrú rĩ agá 'dãá.

²⁷ 'Bá ri' 'bá ùnjĩkãnyã 'o'bá, tã drĩnjã sèèpi ni 'o'bá, ãzini 'bá ùnjó rú rĩ pi, ícókí fí kũrú rĩ agá 'dãá ãlunãni ku, 'yéjã 'bá ì ní kòpi ã rú sĩ Kãbĩlõ Mvã rĩ vé búkũ ídri vé ì ní 'bá tã 'o'bã pĩrì rĩ pi ã rú sĩzú rĩ pi ícò fi nĩ.

22

Yĩ ãmbúgu ñipi ñiđi idri sèèpi rĩ

¹ Mālãyĩkã rĩ ní má ní yĩ ãmbúgu ñipi ñiđi ídri sèèpi, adriipi uletere ógupi múndũrã tĩni rĩ i'dazú, yĩ rĩ íbì íđi ímúzú Múngú vé lúpã Kãbĩlõ Mvã rĩ be rĩ gé 'dãási,

² ñi muzu kũrú rĩ vé létì ãmbúgu rĩ ã ágãná gã sĩ. Pẹ̀tì ídri sèèpi rĩ ñu yĩ ãmbúgu ñipi ñiđi rĩ ã gãrã gã sĩ ílébe ílébe. Ílì ãlu agá, ìri 'a vú be mụdrì drì ni ñrì, mbãã ãlu agá, ìri 'a vú sĩ ãlu. 'Bã ãngũ rĩ pi agãsi rĩ pi ri 'bã drã be rĩ pi ídrì bí ni sĩ.

³ Múngú gõ 'bã kũrú rĩ agá rĩ pi trií ku. Múngú ri Kãbĩlõ Mvã rĩ be, kòpi úrì ìvé lúpã drĩgè kũrú rĩ agá 'dãá, kúru Múngú vé ãtí'bã rĩ pi 'de ri Múngú ri ñnjì.

4 Ātí'bán rĩ pi Múngú ri ndre ĩ mị sĩ, ĩ Múngú vé rụ sĩ kòpi ẹndrẹtị gé.

5 Ịnị́nà gō adrií ku, 'bá adri'bée kūrú rĩ agá 'dǎlé rĩ pi ícókí lǎmbā lēé ku, dōku ụtú lēé ku, ǎ'diātāsīyā Úpí Múngú ri dī ǎngū ĩngbērē kòpi ní nĩ. Múngú ri mǎlūngā rụ mụzú kòpi be ụdụ ǎkó.

6 Mǎlāyíkā rĩ ní 'yozú má ní kīnĩ, “Ụ'dụkọ 'dī'bée tā áda, tā ni 'i 'dụ nga rá. Úpí Múngú átá ọtú nẹbị rĩ pi ní, ịpē ívé mǎlāyíkā ímụ tā lēépi 'i ngaápi mbēlējá rĩ i'daá ívé ǎtí'bán rĩ pi ní.”

Yēsū vé ịgōngará

7 Yēsū ní 'yozú má ní kīnĩ, “Í ndre drī ká, Ma ịgō mbēlējá rá! Tā ímụpi 'i ngaápi drīdrī 'dīlé ĩ ní tā ni ụlūú búkū nōri agá rĩ, 'bá tā ni 'dụpí ngaápi rá rĩ, ịri tǎkiri ịsú rá.”

8 Ma Yūwánĩ 'i, á yị tā 'dī'bée ma 'i, ǎzini á ndre ma 'i. Má kǎ tā 'dī'bée yị, ǎzini ndreé, má ní 'dezú kūmūcí ụtịzú mǎlāyíkā tā 'dī'bée i'daápi má ní rĩ ịnjịzú.

9 'Bo mǎlāyíkā rĩ ní 'yozú má ní kīnĩ, “Lē mí ịnjị ma ku. Ma ǎtí'bán mí tịni, mí ẹdrịpị nẹbị rĩ pi tịni, ǎzini 'bá céré Múngú vé ụ'dụkọ ĩ ní sĩ búkū nōri agá rĩ ẹ'yī'bán rĩ pi tịni, mí ịnjị Múngú ri áyu.”

10 Ịri ní gōzú 'yozú má ní kīnĩ, “Lē mí úcí tā ímụpi 'i ngaápi drīdrī 'dīlé ĩ ní ụlūú, ĩ ní sĩ búkū nōri agá 'dīri 'bá ǎzi ní ku, ǎ'diātāsīyā sǎ tā 'dīri ní ímúzú 'i ngazú rĩ ịnyịná.

11 'Bá bị ǎkó riipi ụnjīkǎnyā 'oópi rĩ, ǎ 'o ịngá mụzú ịyí, 'bá drī be ụnjí rĩ, ǎ 'o ịngá ívé drī ụnjí

rĩ mužú ãyí, 'bá riipi tã piri 'oópi rĩ, ã 'o tã piri rĩ mužú drĩdrĩ, 'bá uletere rĩ ã adri mužú uletere.”

12 Yēsũ kīnī, “Īmi ndrekí drĩ ká, ma ĩgō mbēlēṅá, ma ímú 'bá ālu ālu ũfē tã ĩri ní 'oó rĩ vú sī.

13 Ma Álífā 'i, āzini Ōmégā 'i, í'dóngará gá 'dāá, ma anigé, ú'dú ũdũ vé rĩ gé, ma kpá adri anigé, má í'dó tã rĩ pi ārēvú céré nī, ma kpá de nī.

14 “'Bá ĩvé bōngó āco akoóko rĩ ũjĩ'bá gí rĩ pi* tākiri ĩsú rá, kōpi ícó fi mužú kēṭilē rĩ gé sī kūrú rĩ agá 'dāá rá, kōpi ícó peṭi idri sēepi rĩ vé ũ'a nya rá.

15 'Bá ũnjikānyā 'o'bá má ní ā'yī fí kūrú rĩ agá 'dāá ku rĩ pi, 'bá ọwú rú rĩ pi, 'bá āngũ ú'dí'bá rĩ pi, 'bá újógú rú rĩ pi, 'bá ri'bá ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ ĩnjĩ'bá rĩ pi, 'bá ũnjō ã tã lē'bá ambamba rĩ pi.

16 “Ma Yēsũ 'i, á pē mávé mālāyíkā rĩ mužú tã 'dī'bée ũlũ ĩmi ní, ĩmi 'bá kānīsā vé ma ẹ'yī'bá gí rĩ pi. Ma Mvā ĩfũupi 'bāgú Dāwūdī vé úyú agá nī, ma ri dī sū mārābā ũ'búṭiṅá vé rĩ ṭiṅi.”

17 Índrī Uletere rĩ pi ọmúrúgọ rĩ be, kōpi ní 'yozú Yēsũ ní kīnī, “Mí ímú.” 'Bá tã 'dīri yīpi rá rĩ ã 'yo, “Yēsũ, mí ímú.” 'Bá yīi úvá ní ndēé gí rĩ, ẹ ímú, 'bá lēepi yīi 'dīri mvuúpi rá rĩ, ẹ ímú yīi idri vé ĩ ní rií sēé kána 'dīri ẹ'yī mvuú.

18 Ma Yūwánī 'i, á lē 'yoó 'bá rĩ pi ní céré 'dīni, 'bá tã ímúpi 'i ngaápi drĩdrĩ 'dīlé ĩ ní ũlũú ĩ ní sīi

* 22:14 22:14 'Bá ĩvé bōngó ũjĩ'bá gí rĩ pi: 'Bá 'dī'bée ri ĩvé bōngó ũjĩ āri Yēsũ vé rĩ sī, kōpivé bōngó ri adri ule imvesirililí, Yēsũ ri kōpi trũ ĩvé ũnjikānyā agási rá. 'Í lā I'dangará 7:14.

búkũ nōri agá rĩ yĩpi rĩ, 'bã dō tã ãzi túngú ni 'a ni gé, Múngú ri ĩri ĩrĩñã wõnyókĩ ĩ ní sĩ́ búkũ nōri agá rĩ pi sĩ́.

¹⁹ 'Bo 'bá rĩ 'dụ dō tã ĩ ní sĩ́ búkũ nōri agá rĩ pi ãmvé, Múngú ri 'bá 'dĩri gũ ãmvé, ícọ́ fí kũrú adriípi uletere ĩ ní tã ni ũlũú búkũ nōri agá rĩ agá ku, ãzini ícọ́ kpá pẹti idri sēepi ĩ ní tã ni ũlũú búkũ nōri agá rĩ vé ũ'a nyaá ku.

²⁰ Yēsũ tã 'dĩ'bee átapi rĩ kĩnĩ, “Ádarú, ma ímú mbělěńá.”

Ãmĩnã. Úpí Yēsũ, mí ímú.

²¹ ĩmi 'bá Múngú vé rĩ pi, Úpí Yēsũ vé ẹsị́ múké rĩ ã adri ĩmi be. Ãmĩnã.

Ū'dúkọ Múké Múngú vé rị

Keliko: Ū'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20